

אֶסְקָדָם הַמִּנְחָשׁ, לְזִמְרָלָם

ARM XXVI.27.1-21

בשנה הרביעית (= 2') למלכות זִמְרָלָם, כותב אליו אֶסְקָדָם הַמִּנְחָשׁ ומודיעו, בטרם הגיע אליו מכתב זִמְרָלָם בעניין האספות הַחֲנָם, הוא שלח את אֶבְלָאֵל, הממונה על שדות המרעה (המֶרְחָם), אל הַחֲנָם להודיע להם שהוא, אֶסְקָדָם, נמצא בַּמִּנְחָתָן (בגדה המזרחית באזור חֲלִבִּיָּה, במחוז סַגְרָתָם), ומכין שם צידה לדרך. הוא קבע להם מועד של שישה ימים להאספותם. כמורכן הוא מודיע לְזִמְרָלָם, שהוא יעביר אליו את כל המידע על הַחֲנָם שיימסר לו על־ידי אֶבְלָאֵל.

אמור אל אדוני: כה (אמר) אֶסְקָדָם עבדך:

- 6 לפני הגיע מכתב אדוני בדבר איסוף הַחֲנָם ב..., 'שקלתי (את הדבר) ושלחתי את אֶבְלָאֵל, איש הַחֲנָם, אל הַחֲנָם ואל חֲלִחְדָן.
10 כה אני (אמרתי לו): "לך, אמור כך לַחֲנָם ולחֲלִחְדָן: 'כל הצבא הוא..., ואֶסְקָדָם עומד בראשו. הוא נמצא (מילולית: יושב) בַּמִּנְחָתָן והוא מכין את צידתו (של הצבא)". את זאת שלחתי לַחֲנָם וקבעתי להם מועד לעוד שישה ימים. אֶבְלָאֵל ימסור לי
15 'מידע על האספות הַחֲנָם, ועל המקום אשר שמו פניהם ללכת אליו. את המידע המלא, אשר אֶבְלָאֵל ימסור לי, אשלח אל אדוני.
20 אם (אֶבְלָאֵל) ימסור לי מידע בדבר ההליכה (שלהם), 'אורה למנחשים לעשות [ני]חוששים. הם (המנחשים) ילכו [את]י.

שְׁדַמְלֵבָּא מֶלֶךְ אֲשַׁנְכָּם, לְזִמְרָלָם

ARM XXVIII.106

במחצית השנייה למלכות זִמְרָלָם, כתב אליו שְׁדַמְלֵבָּא, מֶלֶךְ אֲשַׁנְכָּם שבאֲדַמְרִין. הוא מזכיר, שזִמְרָלָם כתב לו בעבר, שהוא ישלח אליו חמישים מבני חֲנָם, כדי שישמרו על עירו, ואזי הוא יוכל לבוא לביקור אצלו במארי. מסתבר שצבא זה לא הגיע אליו, ומפני שבארץ שורר אי־שקט אין באפשרותו ללכת עתה לְזִמְרָלָם. הוא חושש מפני העיר שֶׁנִּי, שהיא אויבת שלו. ומכיוון שחסרה לה שעורה, היא מזמינה את חמורבי, מֶלֶךְ פְּרִדָּה, לכבוש יחדיו את העיר תַּפְשָׁם, השייכת לשְׁדַמְלֵבָּא, ולבזוז את שעורתה. תכנית העומדת לצאת לפועל,

וּשְׁדַמְלָבָא פְּנָה בְּבִקְשָׁה לַעְזֹרָה לַחֲיִסְמָּ מֶלֶךְ אֶלְנֶצֶר הַמִּמְרִיצוֹ לַהֲגִן עַל הָעִיר.
 הוּא מִבְקֵשׁ מִזְמַרְלָם לְכַתּוּב לַחֲמֹרְבִי מֶלֶךְ כְּרִד, וּלְהַזְהִירוֹ שִׁיחְדַּל לַעְזֹרָר
 מִהוֹמוֹת בָּאָרֶץ, וּמַסִּיִּים אֶת דְּבָרָיו בְּבִקְשָׁה, שְׁזִמְרָלָם יִשְׁלַח אֶת חֲמִישִׁים אַנְשֵׁי
 הַצָּבָא שֶׁהִבְטִיחַ, כְּדֵי שִׁיּוּכַל לַהֲפָקִיד בִּידָם אֶת הַשְּׁמִירָה עַל הָעִיר וְאִזִּי הוּא
 יוּכַל לַהֲתַפְנוֹת וּלְעֶרוֹךְ בִּיקוֹר אֶצֶל זְמַרְלָם.

אִמּוֹר אֶל אֲדוֹנִי: כֹּה (אִמּוֹר) שְׁדַמְלָבָא עֲבָדְךָ:

- 5   בַּעֲבֹר אֲדוֹנִי כְּתַב לִי בַּדְּבָר הַלִּיכְתִּי (אִלּוּ): "הִנֵּה בַּחֲדָאָךְ יָעַם
 חֲמִישִׁים אַנְשֵׁי חֲנָם יִלְכוּ אֵלֶיךָ לְ(שֵׁם) שְׁמִירַת הָעִיר (שֶׁלְךָ).
 הַפָּקֵד אֶת הָעִיר בְּיָדָיו וְאַתָּה בּוֹא!" אֶת זֹאת אֲדוֹנִי כְּתַב אֵלַי.
 10   צָבָא כָּלִל וְכָלִל לֹא בָא אֵלַי, וּבַחֲדָאָךְ הֵלַךְ אֶל אֲדוֹנִי! אֵין צָבָא
 שֶׁהִגִּיעַ (אֵלַי). וְכֹאֵן הָאָרֶץ שְׁרוּיָה בְּאִי־שִׁקָּט (מִלּוּלִית: דְּלוּחָה),
 וְלֹכֵן לֹא הִלַּכְתִּי אֶל אֲדוֹנִי. הָעִיר שָׁנָּה הִיא אוֹיֵבֶת. וְאֵין לָהּ שְׁעוֹרָה.
 15   הִיא כּוֹתֶבֶת כָּל הַזְּמַן לְאִישׁ נְמַחָם (= חֲמֹרְבִי מֶלֶךְ כְּרִד): "בּוֹא,
 הִבֵּה נִצּוֹר וְנִכְבוּשׁ אֶת הָעִיר תְּפִשָּׁם וְאַתָּה תִּשְׁבַּע שְׁעוֹרָה וְאִנִּי
 20   אֲשַׁבֵּעַ". אֶת זֹאת אִישׁ שָׁנָּה כָּל הַזְּמַן כּוֹתֵב לְאִישׁ נְמַחָם. עֵתָה
 אִישׁ נְמַחָם [ש] פָּנִיו לִפְשׁוּט עַל עִירִי (תְּפִשָּׁם). וְחִי[סְמָ] (מֶלֶךְ
 25   אֶלְנֶצֶר שְׁבַאֲדִמְרָץ) כְּתַב לִי: "אִישׁ נְמַחָם יִפְשׁוּט שְׁמָה. צָבָאכֶם
 לוֹ יֵהָא נִכוּן (לְבוֹא) לַעְזֹרָה. הָיוּ מוֹכְנִים!" עֵתָה נִהִיָּה מוֹכְנִים
 30   עִם צָבָאנוּ. קוֹדֵם כְּתַבְתִּי אֶל אֲדוֹנִי: "אֶל יִגְרוּם אִישׁ נְמַחָם לְאִי
 שִׁקָּט (מִלּוּלִית: יְדִלִּיחַ) בְּאֶרֶץךָ!" [ע]תָּה אֲדוֹנִי צָרִיךְ לְכַתּוּב
 לַחֲמֹרְבִי. הוּא צָרִיךְ לְתַת [הוֹרָאוֹת] תְּקִיפּוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִגְרוּם
 לְאִי־שִׁקָּט (מִלּוּלִית: יְדִלִּיחַ) בְּאֶרֶץ. [עִיר]ךָ (אֲשַׁנְכֶם) צָרִיכָה
 לְאָכּוֹל בְּשִׁלוּוָה [אֶת הַשְּׁעוֹרָה] שֶׁלָּהּ. [וּכ]מוֹ ש[כְּת]בְתִי לְאֲדוֹנִי[י],
 35   יִשְׁלַח־נָא אֲדוֹנִי אֵלַי חֲמִישִׁים אַנְשִׁים וְאִישׁ אֶחָד נֶאֱמַן מִמּוֹ[נָה].
 אִנִּי רוֹצֶה לַהֲפָקִיד בְּיָדָיו אֶת הָעִיר. הוּא צָרִיךְ לְשַׁמּוֹר עַל הָעִיר
 40   עַד שֶׁאֵלֶךְ וְאַתְרָאָה עִם אֲדוֹנִי. כְּדֵי שֶׁאֵלֶךְ וְאַשְׁלֵם אֶת הַקּוֹרְבָן
 שְׁנִדְרָתִי וְאַחֲזוֹר. עַד לַהֲלִיכְתִּי וּלְחִזְרָתִי הַצָּבָא צָרִיךְ לִשְׁבֹּת כֹּאֵן.

יִתְרִם מוֹשֶׁל קֶטְנָן, לִזְמֶרְלִם

FM III.136

יִתְרִם מוֹשֶׁל קֶטְנָן שֶׁהֵלַךְ עִם הַצָּבָא מִדּוּוּחַ לִזְמֶרְלִם, שֶׁאֶחָד מִבְּנֵי הַחֲנָם עָרַק, וּבִכְךָ גָרַם נֹזֶק לַחֲנָם. לָכֵן הוּא מִבְּקֵשׁ שֶׁהַמֶּלֶךְ יַחְרִים אֶת רִכּוּשׁוֹ.

אִמּוֹר אֶל אֲדוֹנִי: כֹּה (אִמַּר) יִתְרִם עֲבֹדְךָ:

- 5   יִהְיוּ עוֹרֵק אֲשֶׁר עוֹרֵק, [אֵינוֹ חוֹזֵר]. הוּא נוֹטֵשׁ (מִלּוּלִית: עוֹרֵק)
 אֶת חַיִּי (מִלּוּלִית: נֶפֶשׁ) הַחֲנָם. הוּא שׁוֹבֵר אֶת יָרֵךְ הַחֲנָם! עֵתָה
 10   הִנֵּה יְלוֹסִם אִישׁ יִמְחָמֵם עָרַק. הַמוֹח'תֶּר (סִגְגָּם) שֶׁלוֹ הוּא דִדְ[לִם]
 וְאֲדוֹנִי צָרִיךְ לַהֲחָרִים אֶת רִכּוּשׁוֹ: מֵאֲתִים צֶאן, חֲמִישָׁה חֲמוּרִים.

29. חֵיל מִשְׁלוּחַ שֶׁל הַחֲנָם לִבְבֶּל

אַבְּלִפְאָל, מִפְּקֵד חֵיל הַמִּשְׁלוּחַ שֶׁל מֵאֲרִי בִבְבֶּל, לִזְמֶרְלִם

A.486+M.5319 (= LAPO 17 579)

זֶהוּ מִכְתָּבוֹ שֶׁל אַבְּלִפְאָל, מִפְּקֵד חֵיל הַמִּשְׁלוּחַ (שֶׁמֶנֶה אֶלָּף וּשְׁלוֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ) שֶׁל מֵאֲרִי בִבְבֶּל שֶׁנִּשְׁלַח לַעֲזֹרַת בָּבֶל בְּמִלְחַמְתָּהּ נֶגַד עֵילִם, בִּשְׁנָה הָאַחַת־עֶשְׂרֵה (= 9') לִזְמֶרְלִם. בְּרֵאשִׁית הַמִּכְתָּב הוּא מְתִיחַס לְדַבָּרִים שֶׁכָּתַב לִזְמֶרְלִם בְּמִכְתָּב קוֹדֵם. אִזּוֹ בִּיקֶשׁוּ מִמֶּנּוּ לִהְיוֹן צִידָה לְאַנְשֵׁיוֹ לַעֲשֹׂרָה יָמִים, אֲךָ לֹא אָמְרוּ לוֹ לֵאמֹן הוּא עֲתִיד לֵלֶכֶת. עֵתָה מִתְבָּרֵר, שֶׁחֲמוּרְבִי מֶלֶךְ בָּבֶל בִּיקֶשׁ מִמֶּנּוּ לַהֲתַלּוּת אֵלָיו לְמַסַּע שֶׁל עֲלִיָּה לְרֵגֶל לַעִיר כֶּשׁ, שֶׁבָּהּ לֹא בִיקֶר זֶה לְמַעֲלָה מִעֶשֶׂר שָׁנִים. אֶת חֲמוּרְבִי מִלּוּוִים צָבָא מֵאֲרִי וּמִשְׁמֵר הָאַרְמוֹן שֶׁל חֲמוּרְבִי. חֲמוּרְבִי שֶׁהָאֵל בַּעִיר שְׁלוּשָׁה יָמִים וְהַקָּרִיב קוֹרְבָנוֹת. בְּדֶרֶכָם חֹזֵרָה לְבָבֶל נוֹדֵעַ לְאַבְּלִפְאָל, שֶׁחֵיל הַמִּשְׁלוּחַ שֶׁל הַחֲנָם, שֶׁנִּשְׁלַח מִמֵּאֲרִי, עוֹמֵד לַהֲגִיעַ. הוּא הוֹדִיעַ זֹאת לְחֲמוּרְבִי וּשְׁאַל אוֹתוֹ, הֲאֵם הוּא יֵצֵא לְהַקְבִּיל אֶת פְּנֵי הַצָּבָא. חֲמוּרְבִי הִבְטִיחַ לְהַשִּׁיב כַּעֲבוּר חֲמִישָׁה יָמִים. עִם הַגִּיעָם לְבָבֶל, הוֹדִיעַ חֲמוּרְבִי לְאַבְּלִפְאָל, שֶׁהַצָּבָא יֵכֶנֶס לַעִיר וּלְמַחֲרַת בְּבוֹקֶר יִסְעֵד אֶתוֹ בְּאַרְמוֹן. אַבְּלִפְאָל אֵינוֹ מְרוּצָה מִתְּשׁוּבָתוֹ שֶׁל חֲמוּרְבִי וְהוּא פּוֹנֶה לְשֵׁר הַמִּמוֹנָה עַל הַזֹּרִים וּמִסְבִּיר לוֹ שֶׁזְמֶרְלִם נוֹהֵג הִיָּה לְצֹאת מִעִירוֹ כְּדִי לְהַקְבִּיל אֶת פְּנֵי צָבָאוֹ, וְהִיָּה מִתְקִיִּים בְּאוֹתוֹ מִעֲמַד טָקֵס שֶׁל מִצְעֵד הַנְּסִים. הֵשֶׁר מִבְּטִיחַ שֶׁהַתְּהַלּוּכָה תִּתְקִיִּים לְמַחֲרַת. וְאִכֵּן הַסְעוּדָה עִם חֲמוּרְבִי הַתְקִיָּמָה וְחֲמִישִׁים נוֹשְׂאֵי נְסִים שֶׁל מֵאֲרִי צִעְדוּ בִּסְךָ בְּמֵהֵלֶךְ

הסעודה. חמורבי, ששמח מאוד לבוא התגבורת, העניק לאנשים מתנות בהתאם לדרגותיהם. אגב הדיווח המפורט על חלוקת המתנות מספר אַבְּלִפְּאָל על מחלוקת שהיתה לו עם המפקד בַּחְדָּאֵךְ בדבר חלוקת שרי המאות.

אמור אל אדוני: כה (אמר) אַבְּלִפְּאָל עבדך:

- 5 בעבר [כאש]ר קראו לי למסע, 'כתבתי אל אדוני, כה אני (כתבתי): "דרשו ממני צידה לעשרה ימים, ולמקום שאני צריך ללכת – עדיין לא ראיתי את כיוון (מילולית: פני) מסעי. (כאשר) אראה את כיוון המסע הזה, אכתוב אל אדוני". את זאת כתבתי אל אדוני. זה המסע 'שקראו אותי (אליו): חמורבי לא הלך לעיר כֶּש מזה למעלה מעשר שנים. עתה, צבא אדוני וצבא שער ארמונו (של חמורבי) הלכו אתו ושלושה ימים (חמורבי) ישב בכֶּש. הוא הקריב קורבן לאלים שלו 'וביום השלישי הוא חזר לבבל. באמצע הדרך (חזרה), בשעת הליכתנו, הגיעה אלי ידיעה שהַחֲנָם הגיעו (לבבל) והודעתי לו (לחמורבי), כה אני (אמרתי): "הַחֲנָם הגיעו, האם אדוני ייצא לקראתם?" את זאת הודעתי לו. וכה (הוא) אמר (לי): "בעוד חמישה ימים אתן לך תשובה בבבל", את זאת הוא אמר. הגענו לבבל [וכאש]ר מיד הכניסו אותי אל שער הארמון, חמורבי כה אמר: "לך, הצבא צריך להכנס לעיר, הוא צריך להשתכן (או: להישבע. מילולית: להשליך את נפשו) בבית ההארחה (ח'אן), ומחר בבוקר 'הוא צריך לסעוד לפני". (חמורבי) יצא וכה אני אמרתי לשר שלו, השר סִנְבִּלְאֶפֶלֶם (שר הממונה על הזרים): "תמיד כאשר (הצבא של מארי) יורד למארי אדוני (זְמַרְלֶם) יוצא לקראת עבדיו ונושאי הנסים צועדים בסך לפני אדוני". את זאת אמרתי, 'וכה אמר לי: "מחר בבוקר כל הַחֲנָם יסעדו לפני אדוני (חמורבי) ושנושאי הנסים יצעדו בסך מחר בבוקר". את זאת הוא ענה לי. טַבְּאֶלְמֶתֶם (אולי סופר מסוג מסוים) וסִנְבִּלְאֶפֶלֶם ייצאו אתי והכנסנו את הצבא לעיר. למחרת [אס]פתי חמישים אנשים מובחרים והכנסתי (אותם כדי) לצעוד בסך עם הנסים. כל הַחֲנָם סעדו לפניו (לפני חמורבי) בגן והצועדים יצעדו בסך עם הנסים
- 10
- 15
- 20
- 25
- 30
- 35
- 40

בגן! הוא (חמורבי) שמח מאוד לבוא החנם. הוא העניק (להם) מתנות:

מתנת בַּחֲדָאֵךְ: טבעת-חֶלֶם, טבעת זהב, בגד ומעיל צבעוני. טבעת-חֶלֶם וטבעת (הזהב) (ערך) נקוב שליש מנה (= 20 שקל), (הערך) האמיתי 18 שקל זהב.

בַּחֲדָאֵךְ הקצה 12 אנשים ל(היות) שרי מאות. שקלתי (את הדבר) וכה אני (אמרתי לו): "המספר (הוא) אלף אנשים, 'ולאלף אנשים (מקצים) 10 שרי מאות. עתה, אתה הקצית שרי מאות לאלף ומאתיים אנשים, ואתה הקצית 24 שרי חמישים לאלף ארבע מאות איש (הנכון: 1200). (אם) יבדקו את הדבר, איך (יתקבל) העניין?" שקלתי את הדבר וכך אני (אמרתי לעצמי): "אם) אחסיר שני אנשים מבין שרי המאות אשר הוקצו, 'אזי אעורר נגדי רינונים (מילולית: שפתיים)". פחדתי מזה ומיניתי את סֶלֶם על חֲנַם־יָבֶס ואת בַּחֲרָם על אֲשַׁרְגִּים. והקציתי עשרה שרי מאות. ומבין 24 שרי החמישים שבַּחֲדָלֶם הקצה, הקציתי רק 20 שרי חמישים! בדבר סֶלֶם ובַּחֲרָם 'כה (אני) אמרתי (לבבלים): "בַּחֲדָאֵךְ הוא הראשון במעלה – (הוא) שר צבא. ושני האנשים האלה הם מפקדי הצבא". את זאת הוריתי לעשות:

סֶלֶם וחברו קיבלו טבעת זהב ועיגול-שמש של זהב. 5 שקלים (ערך) נקוב של הטבעות שלהם וחמישה שקלים (ערך) נקוב עיגול-שמש. 8 שקלים הטבעת ועיגול-השמש (ערך) אמיתי. 2 בגדים, 2 גלי[מ]ות ר[ב]גוניות.

10 שרי מאות קיבלו טב[ע]ת-חֶלֶם וטבעת (כסף). 10 גלימות רבגוניות. שליש מנה (ערך) נקוב, (הערך) האמיתי של טבעת-חֶלֶם וטבעת (הכסף), 18 שקלים כל אחד משקל טבעת-חֶלֶם והטבעת. מתנות שרי המאות.

20 שרי חמישים קיבלו 10 שקלים טבעת כסף אחת, 1 שקל חותמת, בגדים וגלימות רבגוניות. 10 שקלים (ערך) נקוב של הטבעות שלהם ו-1 שקל החותמת (ערך) נקוב, 8 שקלים הטבעת (הערך) האמיתי, 2/3 שקלים החותמת (הערך) האמיתי.

<לחנם> 3 שקלים החותמת, (ערך) נקוב, $2\frac{1}{2}$ שקלים (הערך) האמיתי משקל החותמת של 10 אנשים.

50 נ[ושאי הנסים] קיבלו [טבעת של 5 שקלים] כל אחד, חותמת 1 שקל כל אחד, לכל אחד, גלימה רבגונית. $4\frac{2}{3}$ שקלים כסף (הערך האמיתי של) הטבעת והחותמת. 8 מתנת נושאי הנסים.

70

30. צבא הנוודים: חנם, בְּנִימָן וּבְנִסְמָאֵל

סמסאָד, ליסמחאָד

ARM 1.42 (= LAPO 17 448)

בחודש טבת (V), בשנה השלוש־עשרה (= "אַשר־מֶלֶךְ") למלכות יִסְמַחְאָד כתב סמסאָד ליסמחאָד, שהוא קיבל מכתב מהמפקד יִרְמָאָד המודיע לו, שערך מפקד לחנם השוהים בנדידה בערבה וקבע אלפיים איש שיצאו למסע צבאי. סמסאָד מבקש שיסמחאָד יקבע עוד שלושת אלפים איש. הוא מבקש שלא יקבע אותם במסגרת המפקד של המחוז, שלא נערך מזה ימים רבים, כי התהליך נמשך זמן רב, ומטרתו היא רק למלא את החסר באנשים ולרשום את כולם ברשימות מדויקות. הוא מציע לאסוף אלף אנשים מסחם, המחוז בדרום מארי, אלף איש מהחנם־בְּנִסְמָאֵל וחמש מאות מבין שבטי בְּנִימָן. ובנוסף לכך צריך לאסוף ממקומות שונים, כולל מבין משרתיו של יִסְמַחְאָד, עוד חמש מאות איש. בסך הכול ייאספו בדרך זו חמשת אלפים איש. סמסאָד ישלח מצדו עשרת אלפים איש מצוידים היטב. מאַשְׁנָן ישלחו ששת אלפים איש. כך שהכוח ימנה בסופו של דבר עשרים ואחד אלף איש. מסוף המכתב מתברר שהכוח עתיד להישלח לעזרת קַטָנָה, בעלת בריתו של סמסאָד.

אמור אל יִסְמַחְאָד: כה (אמר) סמסאָד אביך:

יִרְמָאָד כתב אלי: "פקדתי את החנם של מחנה הרועים (= הנווה; או: הערבה) וקבעתי את אלפיים האנשים, שילכו עם יִסְמַחְאָד למסע. והצבא הזה כולו כתוב שמית על לוח". את זאת הוא כתב לי. ¹ (אלה) אלפיים החנם של מחנה הרועים (= הנווה; או: הערבה), שילכו אתך. ואתה קבע שלושת אלפים אנשים. את המכתב הזה צריכים לשמוע לפניך לֹאֵם והעבדים העומדים

5

10

לפניך. ההחלטה צריכה להיות נחושה בקשר ל(עניינים) האלה.
 15 'האנשים של מחוזך לא נפקדו (מילולית: הטהרו) מזה ימים
 רבים, וימי המפקד (מילולית: טיהור) התארכו (= אין זמן). היות
 20 שעכשיו אינך יכול לפקוד (מילולית: לטהר) את הצבא, 'תפקוד
 (מילולית: תטהר) את האנשים בשובך. עד אז מלא את מקום
 הבורח והמת. כל האנשים שילכו אתך צריכים להיות רשומים
 25 שמית על לוח 'ו(מחולקים היטב. אסוף אלף אנשים בין שתי
 ה[ס]חם] (העליונה והתחתונה). ואסוף אלף איש בין ה[ח]ם
 [ס]מאלנ (= בנסמאל; או: בנסמאל שלנו). ואסוף חמש מאות
 30 איש בין 'בני האפרם, בני הירחם, בני היחרם ובני האמננם.
 קבץ אנשים בהתאם לאפשרות, מאתיים פה, שלוש מאות שם,
 35 ואסוף (כך) חמש מאות אנשים, ועם משרתיך (המספר) 'יגיע
 לאלף. אזי תאסוף חמשת אלפים אנשים. ואני אשלח לך עשרת
 אלפים איש, אנשי הארץ, אכן אנשי... אכן צבא הארץ. צבא
 40 חזק, צבא מזוין. וזה עתה 'כתבתי לאשננ. ששת אלפים אנשים
 של אשננ יעלו. זה עם זה – חיל של עשרים ואחד אלף איש,
 צבא חזק, צבא שאיש [לא יוכל לעמוד] בפניו, שלקטנ [ילך]...
 52 'והחלטתך צריכה להיות נחושה בקשר ל(עניינים) האלה.

סמסאד, ליסמחאד

ARM 1.60 (= LAPO 17 672)

בשנה השלוש-עשרה (= "אשרמלך") למלכות יסמחאד, כתב לו סמסאד מכתב
 הקשור למסע נגד לרמנמח מלך אפרח, שבין הבליח לחבור. הוא הודיע לו,
 שעליו ללכת לשבת-שמש, על-מנת להזעיק לעזרתו את שבטי בנימנ ובנסמאל,
 ולתת להם צידה. הוא צריך להכניס למבצרים חיל המצויד בכלי נשק קלים,
 ולאסוף צבא של חנם ולתת להם בשר ויין. הניחושים מלמדים שיסמחאד ינחל
 ניצחון על אויבו. סמסאד מסיים בבקשה, שגם יסמחאד יערוך ניחושים וישלח
 אליו את התוצאות שלהם.

אמור אל יסמחאד: כה (אמר) סמסאד אביך:
 5 לך לשבת-שמש. השמע את מכתבי זה 'לסנתר, מתבסר ומשם,

- הסופר הצבאי (= מילולית: סופר האמורים). הנה שלחתי לך את
 10 צבא יִרְמָאֵךְ עם קָרְדָם. 'כתוב לבְּנִסְמָאֵל וַיִּמָּן כדי שיעזרו לך.
 בדבר הצידה שלהם וצידת הצבא, אשר יושב לפניך, יש די קמח
 15 ולחם. 'צריך לתת לאנשים מדי חודש בחודשו את מה שהארץ
 הכינה לקראת בואי – מחצית הכמות מהלחם ומחצית הכמות
 מהקמח! והכנס חיל קל למבצרים. אחרי שתכניס למבצרים את
 20 החיל הקל, אסוף... [ח]נָם. ' [הצבא הזה] צריך לאכול לשובע בשר
 ויין. [ובדבר הבשר והיין – שפניהם לא יקדרו. הצבא הזה צריך
 לרצות לדבר. ... את הצבא הזה. הניחושים, שהוריתי לעשות
 25 כאן, 'טובים מאוד. הם מראים [ניחו]ש תהילה (מילולית: שם).
 המשמעות בקשר לאויב הזה: "לא תינזק (ממנו)". [והניחו]ש
 מראה עליך. 'תנצח אותם [וניצחון] תנחל. [אסוף] את צבאך.
 30 [אל] תנהג בתחבולות.
 זאת ועוד. 'הורה לעשות ניחושים [בעבור] הצבא. שלח לי
 40 את התוצאות של הניחושים [האלה. שמח!] שלחתי אליך 'את
 המכתב הזה מנינוה במהלך היום השמיני בחודש אֵירָם (= אדר;
 VII).

1 3. בְּנִימָן מאיימים לכבוש עיר ומחוז

A.3960 (= LAPO 17 685)

המכתב חסר את תחילתו ואת סופו. ייתכן שהוא נכתב על־ידי לְנָסָם נציב
 תָּתַל. כותב המכתב מדווח, כנראה לתושבי תָּתַל, על תנועה של בְּנִימָן שעזבו
 את ישוביהם, כנראה במעלה הנהר, ובדעתם לתקוף ולכבוש את תָּתַל ואֵמֶר.
 הוא ממריץ אותם להתכונן בפני התקפת בְּנִימָן.

- 5' 2' 'כל [בְּנִימָן] יצאו מעריהם ומארצם והם נודדים. עתה 'כך הם
 חושבים בליבם: "הבה נכבוש [את העיר] תָּתַל (לעשותה) מב[צר]
 10' או ב... הוא. 'הבה נתקוף את אֵמֶר". את זאת בְּנִימָן מהרהרים
 בליבם. עתה חלילה שבגלל התרשלות האנשים האלה יכבשו

- 15' את תתל' וואחר־כך יורע מצב אִמֶּר. אמרתי לכם. היו חזקים במה שנוגע לעירכם, והאספו מהר. [וה]צבא הזה שלפניכם...

זמראֶד מושל קטֶנן, לזמרלם

ARM XXVII.113

זמראֶד מושל קטֶנן מודיע לזמרלם שבִּנְיָמָן נוקטים במעשי איבה ולכן הוא מתכוון לאסוף את תושבי הכפרים שבסביבות בירת המחוז קטֶנן אל תוך העיר המבוצרת (השווה יר' ד, ה; ח, יד). הוא מבקש מזמרלם לתת לו הנחיות בנידון.

אמור אל אדוני: כה (אמר) זמראֶד עבדך:

5 יְשׁוּלִים לַעִיר קֶטֶנָן וּלְמַחֲזוֹ:

זאת ועוד. אֶבְלַפְאֵל הממונה על שדות המרעה (מֶרְחָם) הגיע אלי ומסר לי דיווח על מעשי האיבה 'של בִּנְיָמָן. עתה, 'אאסוף 10 15 את (תושבי) הכפרים של מחוז קטֶנן. לתוך העיר. [יכתוב] נא [לי] אדוני כך או אחרת.

32. החֲנָם פושטים על עדרים של תושבי הערים

אשֶׁמֶד, הממונה על המרעה (מֶרְחָם), לזמרלם

FM VIII.43.1-46

ידוע לנו על שני מנהיגים משבט החֲנָם בשם אֶשֶׁמֶד. האחד היה המשנה למֶרְחָם אֶבְלַפְאֵל והשני היה המֶרְחָם, שסייע לזמרלם בתחילת דרכו לפי "שירת העלילה של זמרלם" (FM III, p. 33, n. 80). מכתבנו נכתב, ככל הנראה, על־ידי השני. הוא כתב לזמרלם, שהחֲנָם באו אליו, כנראה באֶדְמֶרֶץ, ובפיהם בקשה לאפשר להם לשדוד עדרי צאן של אֶשֶׁמֶדֶגֶן, מלך אֶפְלָתָם, ושל שתי ערים בסֶחֶם, רִפְקָם ויִבְלִי, שרעו כנראה בעונת החורף, בערבה שבדרום גִּבְלִי סַנְגִּיר. הם מבטיחים להוליך למארי את השלל שישדדו, ובכך להענות לדרישותיו של זמרלם לשלוח צאן למארי לצורך פולחן אֶשֶׁתֶר (בחדש כסלו IX). אֶשֶׁמֶד מבקש, שזמרלם ימהר לענות על מכתבו, על־מנת שיוכל לצאת לדרך בראש החֲנָם אחרי חג־רִמָּם (שטיבו אינו ידוע) ולפני חג אֶשֶׁתֶר. את

שלל הכבשים יחלקו כך במארי: מחציתם יוענקו לזמרלם ומחציתם יינתנו לעבדיו. אשמד מתכוון לשמור בסוד את הדרך שבה ילך, על מנת להפגיע את הרועים בערבה. הוא מתכוון להעמיד פנים שהוא הולך למחנה החנם הנמצא כנראה אישם בערבה, אך למעשה ילך להר מרד, השלוחה המערבית של ג'בל סנג'ר, שבסביבתו רועים העדרים שאותם הוא מתכוון לשדוד. אחרי שישדוד את העדרים הוא יוליכם לקטנן בדרך קצרה החוצה את הערבה ומשם הם יועברו למארי.

אמור אל אדוני: כה (אמר) אשמד עבדך:

- 5 'כל החנם נאספו אלי וכך אמרו: "כתוב אל אדוננו, כדי שאדוננו יאפשר לנו לשדוד את הכבשים של אשמדגן, של רפקם ושל יבלי' ולהוליכ(ם) לאח־פרתם. הבה ניתן לאדוננו כבשים רבים מאוד, כדי שאדוננו לא ידרוש מאתנו כל הזמן כבשים [רבים]".
- 10 'את זאת כל החנם אמרו לי פה אחד. עתה, אם ל[ב] אדוני (נכון) ל(עשות) זאת, אל ימנע מהחנם עבדיו (מלבצע) את זאת. 'אדוני צריך לשמוע את המכתב הזה ומיד (מילולית: יד ליד, השווה משלי יא, כא; טז, ה) באותו יום עצמו הוא צריך לתת תשובה ביד מביא מכתבי זה, 'כדי שהיא תגיע אלי לפני חג־רמם, כדי
- 25 שאחרי חג־רמם הם (החנם) ייצאו למסע הזה, ואנחנו ניקח את הכבשים האלה. לפני חג קורבן אשתר אנחנו צריכים לרדת (מאדמרץ) להי[לח]ם, בכ[די] 'שנוליך אותם (כשלל) [לחג]. את[ן] מחצית מהכבשים [האלה] לאדוננו ומחצית יחלקו לעבדי אדוננו. אני צריך לשמוע] את דבר (מילולית: פה) אדוני, כדי שאוכל ללכת (למסע). 'אני מבטיח לספק לאדוני כבשים רבים. כאשר אלך, ... במקום שאני אלך למחנה, אשים פניי להר מרד
- 40 (השלוחה המערבית של ג'בל סנג'ר). וההמשך יהיה שונה: אלך בדרך קיצור (מדרום ג'בל סנג'ר) לקטנן. 'ו[מפני] שאשבה [את הכבש]ים האלה, אלך [בל]ב הערבה (מדרום ג'בל סנג'ר לקטנן). אל יתרשל (מילולית: ישמוט את ידו) אדוני ביחס למסעי זה, (אלא) ישלח־נא אלי מהר לפני חג־רמם 'תשובה למכתבי.
- 45

33. מלכי בְּנִימָן מחפשים מקלט מדיני במערב:
בִּימָחַד, כרכמיש וקֶטַן

דְּרֶשֶׁלֶבֶר, לְזִמְרָלִם

FM VII.6-8

על דְּרֶשֶׁלֶבֶר, שהיה פקיד בכיר באמרכלות זְמֶרֶלִם, הוטלה בסוף השנה השלישית (= 1') או בתחילת השנה הרביעית (= 2') למלכות זְמֶרֶלִם שליחות דיפלומטית אל יְרֶמֶלֶם מלך יִמָּחַד. הרקע לשליחות הוא ניצחון זְמֶרֶלִם על שבטי בְּנִימָן בשנה השלישית (= 1') למלכותו. בעקבות המפלה חלק ממלכי בְּנִימָן נמלטו לצפון-מערב: סַמְסָאדִי לקֶטַן ואחר-כך לכרכמיש, ויִגְחָאִדִי לכרכמיש. איננו יודעים היכן חיפשו מקלט סַמְדָבִי וְחֶרְדִם. דְּרֶשֶׁלֶבֶר מבקש מִיְרֶמֶלֶם מלך יִמָּחַד, מֶאֱפֶלְחַנִד מלך כרכמיש ומֶאֱמֶדְפָּאֵל מלך קֶטַן לגרש את המלכים שמצאו אצלם מקלט, וזאת בניגוד לזכות המקלט המדיני שהיא בעלת תוקף דתי במצוות אֲדָה אדון חֶלֶב.

דְּרֶשֶׁלֶבֶר, לְזִמְרָלִם

FM VII.7

דְּרֶשֶׁלֶבֶר כותב לְזִמְרָלִם שאחרי שבוע ששה בחֶלֶב הוא נפגש עם יְרֶמֶלֶם וביקש ממנו מידע בדבר מלכי בְּנִימָן שמצאו מקלט בממלכת יִמָּחַד. הוא מקווה שתשובת יְרֶמֶלֶם תרגיע אותו והוא יוכל לחזור למארי. יְרֶמֶלֶם לא ענה לו באותו יום אלא למחרת, כנראה שהיה זקוק לזמן להכין את תשובתו. הוא נשבע לְדְרֶשֶׁלֶבֶר, שמלכי בְּנִימָן אינם נמצאים בממלכתו וגם בעתיד הוא לא ייתן להם מקלט, אלא יסגיר אותם לידי זְמֶרֶלִם. אולם דְּרֶשֶׁלֶבֶר טוען כנגדו שכפי שידוע לו הם נמצאים באֶמֶר (עלִיד אֶסְכִּי־מֶסְכָּנָה, על ברך הפרת) הכלולה בממלכת יִמָּחַד. בתגובה קרא יְרֶמֶלֶם לזקני אֶמֶר, ודרש מהם לגרש את המלכים. ואף איים עליהם, שאם יאפשרו למלכים לחזור לעיר, העיר תותקף על ידיו ועלִידי זְמֶרֶלִם. זקני אֶמֶר הבטיחו לו שהמלכים גורשו מעירם ולא תינתן להם אפשרות חזרה. דְּרֶשֶׁלֶבֶר ממשיך ומדווח לְזִמְרָלִם, שֶׁאֶפֶלְחַנִד מלך כרכמיש עומד להגיע לִיְמָחַד על־מנת להסביר את נוכחותם של שניים ממלכי בְּנִימָן, יִגְחָאִדִי וסַמְסָאִדִי, בארצו, והוא מבטיח לשלוח לו את תשובתו של אֶפֶלְחַנִד. כנראה שהכוונה לתשובתו לבקשת דְּרֶשֶׁלֶבֶר לגרש את המלכים מארצו.

- אמור אל אדוני: כה (אמר) דְרִשְׁלָבֶר עבדך:
- 5 ביום השביעי לכניסתי לחלב, כך אמרתי לִירְמְלָם: "אדוני צריך לענות לי, כדי שאוכל ללכת (בלב שקט)". את זאת אמרתי לו. למחרת (מילולית: ביום השני) הוא קרא לי וכך אמר לי:
- 10 "המלכים האלה אינם יושבים בלב ארצי. אם הם יושבים בלב א[רצי], ואני נמנע מלמסור אותם לזמְרָלם – שאֲדֹ אדון חֶלֶב יעניש את יִרְמְלָם. מ[עת]ה יבעוד שנה, בעוד שת[י שנ]ים, בעוד ע[שר שנים], אם הם ייכנסו לל[ב א]רצי, [אכבו]ל אותם יו[אח]זיר אותם לזמְרָלם. [האנשים הא]לה [אינם נמצ]אים בִּדְדָמָם (= ממלכת ימחֵד)". [את זא]ת הוא ענה לי. כך י[פ]ניתי אליו [ב]דברים: "[כ]ל דְדָמָם? ואֲמַר [אינה] שלך ו[אינה] ארצך? [כא]ן אדוני נמנע מלמסור <את> האנשים האלה". [את זא]ת אמרתי לו. י[אזי] הוא קרא לזקני אֲמַר וכה הורה להם: "אל ישובו המלכים של בְּנֵימָנִי בִּאֲמָר. גרשו (מילולית: הוציאו) או[תם] ומעתה ילעולם אל יי[ש]בו (בִּאֲמָר)! אם האנשים האלה ייכנסו שוב לֵאמֹר, אני וזמְרָלם ינלחם ב[כם]!" את הדבר הזה הוא אמר להם. כך הם ענו: "גירשנו (מילולית: הוצאנו) את האנשים. מעתה ועד עולם הם לא יכנסו לֵאמֹר". יאת זאת הם ענו לו.
- 45 באשר ליִגְחָאֲדָ וסַמְסָאֲדָ אשר יושבים בכרכמיש, יֵאֲפִלְחַנְדָ (מלך כרכמיש) יבוא לחלב והדברים ילובנו. אש[לח] אל אדוני את כל מה (מילולית: המידע) שיענה לי (אֲפִלְחַנְדָ).
- 50

דְרִשְׁלָבֶר, לזמְרָלם

FM VII.8.1-8, 12-3'

דְרִשְׁלָבֶר כותב לזמְרָלם, שבעקבות מכתב שקיבל מזמְרָלם הוא הציג בפני יִרְמְלָם (מלך ימחֵד) ואֲפִלְחַנְדָ (מלך כרכמיש) את בקשתו של זמְרָלם לגרש מתחומי ארצותיהם את מלכי בְּנֵימָנִי שמצאו שם מקלט מדיני. יִרְמְלָם עונה שאביו סַמְאָפַח חטא כלפי אֲדָ בכובשו את הארץ שאֲדָ העניק לסַמְסָאֲדָ הגדול ולכן אֲדָ המיתו בטרם עת. הוא לעומת זאת לא חטא ולכן אֲדָ איננו כועס עליו. זו היתה התשובה הראשונה, שחלקה חסר עתה ולכן אנו איננו מבינים את כל התשובה, אך עיקרי הדברים ברורים. יִרְמְלָם ענה עוד שתי תשובות,

באותו יום או כעבור זמן מה. בתשובתו השנייה הוא מתייחס לנבואה בשם אֲדָ, שִׁמְרֵלָם צריך היה לזכור אותה, אולי מהתקופה שבה מצא מקלט בִּימְחָד, מפני סַמְסֶאֲדָ הגדול. ייתכן שהנבואה עסקה בחובה להעניק מקלט מדיני (השווה עמוס א, ו, ט). התשובה השלישית כמעט זהה לתשובה שהובאה במכתב FM VII.7. יִרְמֵלָם אומר, בניגוד מוחלט לדבריו בתשובה השנייה, שהוא גירש את המלכים מארצו והוא לא ייתן להם לעולם להיכנס לארצו. איננו יודעים מה גרם לו לשנות את דעתו, ולהעדיף שיקול מדיני על־פני שיקול דתי. בהמשך הוא מספר שִׁרְמֵלָם כתב לֶאֱמִדְפָּאֵל מלך קֶטֶנֶ, שִׁמְסֶאֲדָ, אחד ממלכי בְּנִימֶנֶ, נמלט אליו ועליו לגרשו עתה. לבסוף הוא מדווח שִׁרְמֵלָם פנה לֶאֱפִלְחֶנֶד (מלך כרכמיש) באזהרה מפני נתינת מקלט לִיְגַחֲאֲדָ (ממלכי בְּנִימֶנֶ). המשך הלוח פגום, אך יש להניח שבסופו נתבקש אֶפֶלְחֶנֶד לגרשו מארצו.

אמור [אל אדוני]: וכה (אמר) דִּרְ[שְׁלֶבֶר עבדך]:
 5 'ש[מעתי את המכתב, שאדוני שלח לי (הנוגע) לִיְרְמֵלָם. את
 המסר של אדוני... שכתוב במכתב... [לפני] יִרְמֵלָם ואֶפֶלְחֶנֶד (...)
 12 'וכה] הוא (יִרְמֵלָם) ענה לי: "זִמְרֵלָם גירש (מילולית: הוציא) את
 15 [א[ויב[יו] (מלכי־בְּנִימֶנֶ)... [סַמְאֶפֶח 'אב]י היה [י]רא את האל...
 [אך מפני שהוא כבש את הארץ, שֶׁאֲדָ] נתן לִסְמֶסֶאֲדָ, סַמְאֶפֶח
 אבי לא הגיע לגיל זקנה (מילולית: לא הזקין את זקנתו). [מפני
 20 שהוא כבש את הארץ, שֶׁאֲדָ] נתן לִסְמֶסֶאֲדָ, אֲדָ המית אותו. ועד
 עתה לב אֲדָ לא זעם עלי!" את זאת הוא ענה לי.

בתשובתו השנייה 'כה ענה לי: "זִמְרֵלָם שכח את המסר הנבואי
 25 של אֲדָ!?! ... זִמְרֵלָם איננו יודע שבארץ אֲדָ בורחים לא יינתנו
 30 ביד (רודפיהם)? 'מה?" כך הוא כותב לי: "רדוף את האנשים
 האלה בתוך ארצך, אל ישבו (בה)!"?! (זו) התשובה השנייה.

בתשובתו השלישית (כה ענה לי): 'אם האנשים יושבים בלב
 35 ארצי ואני נמנעתי מלמסור אותם לזִמְרֵלָם, אזי שִׁמְרֵלָם יכעס
 40 עלי! מעתה בעוד שנה, בעוד שת[י שנ]ים, 'בעוד עשר שנים,
 האנשים האלה (אם) הם יחזרו ויכנסו לארצי ולממלכתי, אכבול

45 אותם 'ואוליכם לזמרלם. אם לא אסדיר את זאת ל(טובת) זמרלם, שאֲדֹ אדון חֶלֶב יעניש את יִרְמְלָם". את זאת הוא ענה לי.

50 'הוא (יִרְמְלָם) כתב לאֲמַדְפָּאֵל (מלך קֶטַנ):
 "ס[מסאֲדֹ, אויב ז[מַרְלָם], הלך אליך. ג[רש] (מילולית: הוצא)
 את [האי]ש הזה מארצ[ך], אל ייש[ב] (שם)!"

55 'י[בענ]יין יִגְחָאֲדֹ כך הוא [פנ]ה בדברים ל[אפ]לֶחְנַנְדֹ (מלך
 כרכמיש), [בהתאם לדבר]ים של אדוני... (וש)הוא שמע את
 דברי (מילולית: את שפתי): "בעתיד [האיש הזה] (יִגְחָאֲדֹ)

60 'יכ[איב] לך (אֶפְלֶחְנַנְדֹ)". [את מה ש]אמרתי ליִרְמְלָם, כך אמר
 [יִרְמְלָם לו] (לֶאֱפְלֶחְנַנְדֹ). [אֶפְלֶחְנַנְדֹ ענה לו]. [הוא לא כעס]...
 1' "... של דברי (מילולית: שפתי)... " [את זאת] הוא ענה.

דְרִשְׁלָבֶר, לזמרלם

FM VII.6

דְרִשְׁלָבֶר כותב לזמרלם, שבשעה שהגיע לתתל נודע לו, ששלושה ממלכי
 בְּנִימָנִי הגיעו מיִמְחַד לְצָרְדֹ (על הבליח סמוך לתתל) ושם השתכנו בביתו
 של בן שבט הַיַּחֲרֹ (= יַחֲרָם). הם מתכוננים להישאר שם חודש ימים לפני
 שיחזרו לארצם, ומתכתבים כל הזמן עם בני שבטם (= אחיהם). הוא גם מדווח
 למלך על אודות בני משפחה, בעלי מלאכה, בעלי חיים ומלבושים של חֲרָדִם
 הנמצאים בְּאֶחָנִי, מסיים את מכתבו בהבטחה למסור למלך כל מידע שיגיע
 אליו.

אמור אל אדוני: כה (אמר) דְרִשְׁלָבֶר [עבדך]:
 5 כאשר 'הגעתי לתתל, שאלתי בסביבתי על אודות המלכים.
 ו(כה אמרו לי): "סְמַדְבֹ, חֲרָדִם וסְמַסְאֲדֹ הלכו מדדמם
 (= ממלכת יִמְחַד) לְצָרְדֹ. בְּצָרְדֹ נמצא ביתו של איש יַחֲרֹ אחד.
 10 הם התיישבו בבית האיש הזה ביום ה'... וזה דברם: 'מעתי,
 15 בעוד [חודש] של שלושים יום (או: [בעוד] שלושים יום) לארצנו
 20 [ניכנס]... 'י[הולך כל הזמן] אליהם. שליחיהם [הולכים כל הזמן
 25 אל אחיהם, 'כדי] שיביאו להם בדחיפות [את המכתב]ים". את
 זאת שמעתי בתתל.

- זאת ועוד. באֶחֶנֶּ [נמצא]ים בקרבת חֶרְדָּם שתי אורגות, כובס
 30 אחד, שלושה חמורים, 'עשרה בגדים, אֶשֶׁה אחת שלו, בן אחד
 של חֶרְדָּם.
 40 35 'אֶשֶׁלַח [אל אדוני את אשר אֶשֶׁ]מע. 'אֶשֶׁלַח [אל אד]וני את
 [המיד]ע [שאסוף (מילולית: אקח) בסביבת]י.

מפתחות

---

1. מפתח הכתובים

בראשית	שמואל א	ירמיהו
יג, ח"יב 240	ט, זח 52	ד, ה 30, 261
יד, כב 100	יא, ז 251	ה, כז 57
כ, טו 240	יח, כא 20	ו, א 222
כד, נג 140		ח, יד 30, 261
כד, סא"סז 136	שמואל ב	כ, ח"ט 70
לא, מד"נד 240	י, יא 124	כא, יב 63
לב, יד"טז 217	כד, ב 211	כב, ג 63
מא, לב 74		כח, א 76
שמות	מלכים א	כח, ט 47
כג, כב 163	א, ז 98	כט, כז 35
כד, ו 101, 167	ט, טז 136	לו, ד, כז, לב, 53, 67
ל, יב 211	י, ה 99	לח, יד 37
	יא, א"ח 140,	מה, א 53, 67
	יג, ז 52	
ויקרא	יד, א"ד 52	הושע
כה, י 62-63	יד, כה"כו 13	ט, ז 35
	טו, יט 141	
דברים	יח, יט ואילך 88	עמוס
יח, כא"כב 47	כב, ו ואילך 88	א, ו, ט 265
כ, י"יא 131		א, ט 92
כח, טו"סט 100	מלכים ב	ז, יב 52
	ט, יא 35	
יהושע	י, יט ואילך 88	מיכה
ז 83		ג, ה 52
	ישעיהו	
שופטים	ח, ב 67	חגי
ה, י 30, 125	ל, ב 56	א 46, 77
ו, ג"ה 224	לא, א 56	
ח, כד 196	מ, ד 220	
	נא, י 66	

זכריה	תהלים	משלי
ח, כג 97	עב 63	יא, כא 262
ט, ט 188	פג, ז 196	טז, ה 262
יא, יד 92		

הובאו רק זיהויים בטוחים לשמות מודרניים

ליד הזאב התחתון 156	אַאִנִּם (A'innum)
בְּאֶדְמֶרֶץ דְּרוּמָה מִכְּחַת. בִּירַת אֶרֶץ	אַבִּילִי (Abi-ili)
קֶן וְאַסֶּקֶן 22, 142	
הַר הַמֶּרִין שֶׁבְּמִזְרַח הַחִידְקָל 208	אַבִּיחַ (Ebiḥ)
בְּגֵדָה הַיְמָנִית שֶׁל הַפֶּרֶת, בֵּין תַּתְּלִי	אַבַּתִּם (Abattum)
לְאֶמֶר, מִקּוֹם חֲצִיית הַנָּהָר 15, 103,	
148, 201, 203, 204, 212, 216-	
218, 235, 236	
לְחוּף הַיָּם־הַתִּיכוֹן, רֹאשׁ שְׁמֵרָה 22,	אַגָּרִית (Ugarit)
61, 167	
הֵיית הַמִּוֹדְרָנִית 9, 20, 21, 169, 170,	אִדִּי (Id)
172-175, 202, 240	
בְּמִשּׁוּלַשׁ הַחֲבוּר בֵּין גִּגְיָג לַחֲבוּר	אִדְמָרַשׁ (Idamaras)
הָעֲלִיִין 7, 11, 13, 14, 16-20, 22,	
24, 26, 28, 29, 52, 74, 94, 108,	
115, 119, 121-123, 132, 133,	
144, 147, 149, 152, 158, 166-	
168, 180, 184-193, 200, 201,	
203, 210, 212-214, 222, 238, 253,	
254, 261, 262	
בְּמַמְלַכַת אֶשְׁלֶכֶּ 191	אַדְמַת (Admatum)
בְּסַחֵם 202	אַדָּנִם (Udanum)
בֵּין הַפֶּרֶת לְבָלִיחַ 22	אַזָּרָה (Azara)
בְּצִפּוֹן־מִזְרַח גִּבְלֵ סַנְגִּיר 151	אַזּוּחִינִם (Azuhinnum)
מִמִּזְרַח לַחִידְקָל 10, 123, 155	אַחָזִם (Aḥazum)
בְּמַעֲרֵב הַבְּלִיחַ הַצִּפוֹנִי 11, 201, 215,	אַחְּחִינָה (Aḥḥuna)
225-228, 243, 266, 267	
עֵמֶק הַפֶּרֶת בֵּין מֵאֲרֵי לְשֹׁפַךְ הַחֲבוּר	אַח־פִּרְאֲתִים (Aḥ-Purattim)
8, 13, 17, 19, 20, 29, 127, 142,	
167, 201, 204, 211-213, 216,	

262, 248, 247, 234, 220, 217	
בסחם 202	אַיֵב (Ayabu)
בצפון בבל 182	אַכַד (Akkadum)
1. מהלך יום הליכה בצפון אשור. על הגדה הימנית של החידקל 6, 8, 10, 13, 16, 19, 23-25, 27-29, 44, 50, 58, 60, 67, 70, 71, 73, 103, 107, 116, 122, 126, 138, 139, 143, 150, 154, 163, 187, 202, 203, 245, 261	אַכַלְתָּם (Ekallatum)
2. ראה יפלתם	
באדמרץ 191	אַלְבֵם (Elbum)
בדרום גִּבְלֵ סַנְגִּיר 19, 26, 27, 28, 116, 117, 129, 149	אַלְחַד (Allahad)
באדמרץ, על־יד מרדין 12, 20, 28, 45, 51, 61-64, 74, 75, 153, 238, 239	אַלְחַתָּם (Eluhutum)
אַלְלַח' שעל האורונטס, כחמישים ק"מ ממערב לחלב 45, 51, 61-64, 153	אַלְחַתָּם (Alahtum)
במחוז תֶּרֶק 159, 198, 203, 221, 222	אַלְמַלֶךְ (Illum-Muluk)
סמוכה לחזפנם 121	אַלְנַאח (Iluna-aḥi)
באדמרץ. במרחק יום הליכה מפֶּחַת 17, 20-23, 53, 94, 115, 116, 119, 121, 122, 129, 132, 133, 149, 200, 254	אַלְנַצֵּר (Ilan-šura)
דרומה מפֶּחַת 143, 200	אַלְסֵם (Ilisum)
אלישה, קפריסין 2	אַלְשִׁי (Alašiya)
בזלמקם 13	אַלְתֵר (Alatru)
בארץ שֵׁנ, בסמוך לאשנכם ולאשלכם 18, 27, 149	אַמֶז (Amaz)
במחוז תֶּרֶק 198	אַמִּיָן (Amiyan)

ישוב במחוז סַגְרָתָם 199, 201, 203,	אַמְנָנִים (Amnanum)
204, 210, 215, 217, 221, 225,	
226, 242, 244	
על־יד אֶסְפִּי־מֶסְכָּנָה, על ברך הפרת	אִמַר (Imar)
12, 35, 106, 148, 203, 209, 218,	
219, 243, 260, 261, 263, 264	
באֲדַמְרֵץ 11	אַמְרַזְכֻם (Amurzakkum)
1. שבט של חנם, ראה בהמשך "שמות	אַמְרֻם (Amurru)
שבטים"	
2. חבל ארץ במערב קטן, מדרום	
לֶאֱגֵרֶת 167, 168, 202	
במחוז מארי 232	אַמְתֻם (Amatum)
בדרום גִּבְלֵ סַנְגִּיר 16, 20-23, 26-	אַנְדַּרִּיג (Andarig)
28, 38, 53, 55, 57, 67-70, 73,	
74, 94, 102, 107, 113, 115, 116,	
118-121, 126-128, 139, 149,	
152, 154, 155, 157, 160-163,	
167, 179, 188, 200, 201, 214	
בירת עילם. Tall-i Malyan על־יד	אַנְשָן (Anšan)
פארס, 43 ק"מ ממערב לפרספוליס	
2, 22	
באֲדַמְרֵץ. דרומה מִכַּחַת 142, 143,	אַסְקָן (Isqa)
200	
על החידקל, דרומית לשפך הדיאלה	אַפִּי (Upi)
22, 24	
1. הארץ שבה שוכנת שַׁבַּת־אֶנְלִל 19,	אַפֻם (Apum)
115, 116, 132, 133, 200, 202	
2. אזור דמשק 11	
במחוז מארי 198, 251	אַפֵּן (Appan)
ראס אל־עין שעל החבור 200	אַפְקֻם שֶׁ חֲבַר (Apqum ša Ḥabur)
בין הבליח לפרת 11, 12, 259	אַפְרָחָה (Aparḥa)
במחוז מארי 198	אַרְאִיתֻם (Ara'itum)
אַרְבֵּל 10	אַרְבֵּל (Urbel)

אֶרְגִּישׁ (Urgiš)	= אֶרְכִּישׁ (Urkiš), בצפון ממלכת אֶשְׁנַכֶּם, אחות לשֶׁנַח, תל מוזן 23, 133, 192, 200
אֶרִיד (Irrid)	בין נַחְרִי לַכְּרַמִּישׁ 28
אֶרִידָן (Irradan)	מִיקוּמָה אִינוּ יָדוּעַ 87
אֶרְזִיקָה (Urzikka)	בדרום גִּבְלֵ סַנְגִּיר 27
אֶרַח (Urah)	במחוז מארי 159
אֶרְסֻם (Ursum)	מצפון לַכְּרַמִּישׁ, על הגדה הימנית של הנהר 7, 10, 13, 128, 129 פֶּרְכוּךְ 10, 155, 156, 202 מחוז תֶּרֶק 198 קִלְעֵת־שָׂרְקָאט 13, 19, 67, 122, 129, 202
אֶשְׁלַכֶּה (Ašlakka)	במערב אֶדְמֶרֶץ, לרגלי הר עֶבְדִּין 18-21, 23, 26-28, 74, 75, 108, 120, 134, 140, 147, 149, 159, 188, 190, 193, 200 במחוז פֶּרֶץ 67
אֶשֶׁן (Ašan)	בצפון־מערב משולש החבור 18, 23, 24, 28, 122, 123, 133, 149, 184, 186-189, 192, 200, 222, 253, 254
אֶשְׁנַכֶּם (Ašnakkum)	תל אֶסְמֶר 7, 9-20, 22, 24-28, 41, 43, 44, 46, 49, 50, 54-59, 67, 68, 95, 102, 105-108, 122, 127-130, 139, 140, 144, 146-149, 152, 154, 155, 157, 161-167, 170- 172, 176, 180-185, 188, 189, 191, 194, 200, 203, 204, 213, 216, 230, 245, 258, 259
אֶתַּפְּלַחֻם (Itapalhum)	בסביבות אגם אורמיה במזרח שֶׁשֶׁר 155
בָּבֶל (Babil)	באֶבֶל 6, 9, 11, 13, 15-28, 37, 38,

41, 43, 44, 46, 50, 54, 69-71,	
73-75, 93, 102, 103, 105, 106,	
108-111, 113, 114, 124-126,	
129-131, 144, 148, 150-155,	
157, 163, 165, 167, 169, 171-	
178, 205, 214, 217, 228, 246,	
248-250, 255-257	
שם הר במערב הפרת, ג'בל בשרי	בִּסִּיר (Bisir)
201	
במחוז סַגְרָתִם 199	בִּרְחָן (Barhan)
1. בצפון ג'בל סַנְגִּיר 151	בִּרְלִים (Burullum)
2. באזור שְׁמִשְׁרָה 151	
בצפון מערב משולש החבור 19, 24,	בִּרְנֻדִים (Burundum)
145, 147, 202	
= פִּרְסִפָּה (Parsipa), מהלך יום מדרום	בִּרְסִפָּה (Barsipa)
לבבל 163, 164	
במחוז סַגְרָתִם 199	בִּתְאֶכַּכָּה (Bit-Akkakka)
במחוז תֶּרֶק 198	בִּתְבִּנְתָּדָה (Bit-Binatadah)
במחוז תֶּרֶק 198	בִּתְזִבִּים (Bit-Zabim)
במחוז סַגְרָתִם 199	בִּתְחַבְדָּאֶלְחָנִי (Bit-Habdu-Il-Hanni)
במחוז סַגְרָתִם 199	בִּתְיִסְתִּים (Bit-Yasitim)
בין קֶטְנִן לִסַּגְרָתִם, מהלך יום מִקְטָנִן,	בִּתְכַפֵּן (Bit-Kapan)
על הגדה הימנית של החבור 252	
במחוז תֶּרֶק 198	גַּדְלִים (Gadlum)
בצפון-מערב אֲדַמְרִץ 200	גַּשְׁשֻּׁם (Gaššum)
בגבול המחוזות תֶּרֶק וסַגְרָתִם 158,	דַּבִּישׁ (Dabiš)
159, 198, 199	
יִמְחַד 264, 266	דַּדְמִים (Dadmum)
באזור לֶרֶס 103	דִּלְדָּבָה (Dildaba)
במחוז תֶּרֶק 198	דַּמִּיקָן (Damiqan)
במחוז תֶּרֶק 198	דִּמְתַּן אוֹ: דִּמְתַּן (Dimtan Dumtan)
ממזרח לחידקל התחתון 25	דִּנִּיקְתִּים (Diniktum)
במחוז מארי 198	דִּנְנִים (Dunnum)

1. במחוז מארי 14, 18, 38, 56, 58,
249, 248, 71
2. במקורות הבליח 201, 238, 239,
243, 244
3. בַּדְרָה, במזרח החידקל 26, 163,
165
= דַּרְי־סַמְחָאֲד (Dur-Yasmah-Addu)
במחוז סַגְרָתִם, צפונה לשפך החבור,
אזור דַּר אֶזֶזֶר 14, 21, 199, 217,
218, 227, 234
במחוז תַּרְקַן 38, 198
בסַחֲם 202
במחוז סַגְרָתִם 227
סמוכה לַאֲמַרְזִקִּם, באזור נציבין 11
מיקומה אינו ידוע 238, 239
בעמק הבליח 11
ליד קַטְנִן 184, 185
באַדְמַרְץ 200
האזור ההררי מצפון לחרן הכולל
ארבע ממלכות: חַנְזִית, שַׁד, נַחְרִי
וחרן 7, 12, 13, 17-21, 25, 26,
28, 29, 108, 115, 201, 203, 207,
214, 227, 228, 238, 239, 243
על הבליח 201, 205, 225, 226,
243
במחוז סַגְרָתִם 199
במחוז סַגְרָתִם 199
באַדְמַרְץ או בשַׁבְרָתִם 128, 152,
199, 200
השלוחה המזרחית של ג'בל סינגאר
19, 182, 200
במחוז מארי 198
במחוז סַגְרָתִם 199, 217, 218
במחוז סַגְרָתִם 199
- דַּר, דֶּר (Der, Dir)
דַּרְי־חַדְנָלִם (Dur-Yahdun-Lim)
דַּשְׂרַן (Dašran)
וּרְקַנָּה (Wurqana)
זַבְנָתִם
זֻזֻמַּרַּקֻּם (Zuzumarakkum)
זַחִיבָן (Zaḥiban)
זַחֲלָלִם (Zihlalum)
זִלְחָן (Zilḥan)
זַלְחָן (Zalluḥan)
זַלְמָקִם (Zalmaqum)
זַלְפַּח (Zalpaḥ)
זַנִּי־יַחַפִּלִּם (Ziniyan-Yahapilum)
זַפַּד (Zapad)
זֶר (Zurra)
זֶר (Zarra)
זֶר (Zarri)
זַרְאֻמָּנָן (Zarri-Amnan)
זַרְרַבִּיּוּם (Zarri-Rabbiyum)

בגבול המחוזות מארי ותֶרֶק 198, 199, 221, 222, 226, 242, 250 במחוז מארי 198 במחוז סַגְרָתִם 199 במחוז סַגְרָתִם 199 בארץ יִמְתַּבֵּל, לא הרחק מִחֲמַדָּנִם 37, 68, 69, 73 באזור גִּבְלֵ סַנְגִּיר 161, 162 באֲדַמְרֵץ 22, 121 העיר המודרנית חלב 7, 8, 14, 17, 18, 22, 23, 25, 36, 38, 41, 42, 44, 51, 52, 55, 61-63, 65, 66, 68, 146, 147, 153, 173, 202, 243, 263, 264, 266 חֲלָבִיָּה, שבמעלה דֶּר אֵיזוֹר 7, 223, 224 במזרח מעלה הדיאלה 19 בארץ יִמְתַּבֵּל 68 במחוז מארי 203, 212 במחוז תֶּרֶק 198, 199, 226, 250 על הבליח העליון 208, 227-229 במחוז תֶּרֶק 198, 199, 226, 250 בזִלְמָקִם 115, 158, 201 בסֶחֶם, בדרום מארי, היום ענה, בירת סֶחֶם העליונה, 18, 21, 23, 41, 58 בממלכת אֶשְׁלֵכַ 191 חצור בגליל 2 בחלק הצפוני של ממלכת אֶשְׁנָכִם 28, 159, 185, 192, 193, 200, 212 בדרום גִּבְלֵ סַנְגִּיר 118, 119 בסֶחֶם, מהלך יום צפונה מהית 169, 172, 202, 240 בסֶחֶם 240	זֶרְבָּן (Zurubban) זֶרְמָחִם (Zurmahum) זֶר (או: סֶר) יֶרְבִּים חַבְדָּאֶלְחָנִי (Habduilhanni) חַבְשָׁלִם (Hubšalum) חַדְכֻם (Hadjkum) חַזִּיקָנִם (Hazikanum) חֲלָב (Halab) חֲלָבִית (Halabit) חַלְמָן (Halman) חַמַּדָּנִם (Hamadanum) חָמָן (Haman) חִמְרָן (Himaran) חֵן (Hen) חַנָּה (Hanna) חַנְזַת (Hanzat) חַנַּת (Hanat) חֶסְלִים (Hissalim) חַצִּיר (Haşura) חֲרִי (Hurra) חַרְבִּי (Harbu) חַרְבִּי, חַרְבֵּי (Harbu, Harbe) חֲרַבָּן (Hurban)
---	---

בסחם, חרבת א־דינִיָּה, 36 ק"מ במעלה הנהר מחנת 202	חֲרָדֻם (Harradum)
בזלמֶקם, העיר חרן 12, 128, 201, 207, 211, 219, 243, 244 ואדי גִּגְגִּיג באדמֶרֶץ 19 בארץ יִמְתַּבֵּל 21 במחוז מארי 232 מצפון לספר 25, 70, 176 מהלך יום מרִיזֶם של יֶסֶן 22, 133	חרן (Harran)
באדמֶרֶץ 200, 245 באדמֶרֶץ 7, 12 ממערב לפרת העליון, גִּזְיֶאנְתִּיפ 7, 10, 13, 128, 129 במחוז תֶּרֶק 80, 198, 224-226, 250 במחוז מארי 198, 251 בוגזקוי באסיה הקטנה 2 במחוז קֶטֶנֶן 236, 241 בסחם 169, 172, 174, 202, 240, 261, 262 באדמֶרֶץ, על־יד אֶלְנֶצֶר 200 באזור אֶכְלָתֶם 198, 199, 227 תל מונבקה, 25 ק"מ במעלה הנהר מאמר 201, 235, 236 בירתה חֶלֶב 7, 9-12, 14, 16-18, 23, 25, 38, 43, 51, 52, 62, 63, 65, 103, 104, 106, 114, 124, 128, 129, 144, 153, 167, 168, 202, 203, 209, 213, 217, 218, 235, 236, 247, 248, 263-266 במחוז סִגְרָתֶם 199 בסחם 173, 174	<p>חֲרִמַּשׁ (Hirmaš)</p> <p>חֲרֻשָּׁנִים (Huršanum)</p> <p>חֲרָתֻם (Harratum)</p> <p>חֲרִיתֻם (Hiritum)</p> <p>חֻשֵּׁל (Hušla)</p> <p>חֶשֶׁם של מֶמְבִּיד (Haššum ša Membida)</p> <p>חֶשֶׁם (Heššum)</p> <p>חֶשֶׁם (Haššum)</p> <p>חֶשֶׁמֶת (Hišamta)</p> <p>חֲתָנִים (Hutnum)</p> <p>חֲתֻשׁ (Hattuša)</p> <p>טַבָּתֻם (Ṭabatum)</p> <p>יַבְלִיָּה (Yabliya)</p> <p>יַחְמֻמֻּם (Yahmumum)</p> <p>יַחְרֻרֻם (Yahrurum)</p> <p>יַכְלָתֻם (Yakaltum)</p> <p>יַמְחָד (Yamḥad)</p> <p>יַמְחָמֻם (Yamaḥammum)</p> <p>יַמְחָמֻם (Yumḥammum)</p>

1. בדרום גִּבְלֵ סַנְגִּיר 21, 68, 120, 128, 166, 167, 201, 239	יַמְתַּבַּל (Yamutbal)
2. בירתה מִשְׁכַּנְשַׁפֵּר 24, 26 מצפון לִגְבֵל סַנְגִּיר 19, 126, 129, 166, 167, 168	יֶסֶן (Yussan)
במחוז סַגְרָתִם 199 בירתה תִּלְחִים, במערב החבור, צפונה מראס אל־עֵין 192, 200 בְּאֶדְמֶרֶץ, בקרבת שַׁבַּת־אֶנְלָל 132, 133	יֶסְנִי (Yussaniyu) יַפְטֻרֻם (Yapturum)
בִּימְתַּבַּל הדרומית 24 בְּאֶדְמֶרֶץ 11, 16, 17, 21, 22, 24, 89, 105, 112, 115, 121, 145, 200, 236	כִּדּוּחַ (Kiduh)
על־יד החידקל התיכון 25 מעבר לחידקל 155, 156 סמוכה לַאֲלִלַח' 36, 38, 41, 42, 51, 52, 55, 63-65	כַּזָּלָה (Kazalla) כַּחַת (Kaḥat)
כנען, בתעודות מארי הכוונה לבקעת הלבנון 11 במחוז תֶּרֶק 198 באזור גִּבְלֵ סַנְגִּיר 208 כִּלְטַפָּה באסיה הקטנה 2 = כפתור, כרתים 2	כַּכְּלָתֻם (Kakkulatum) כַּכְּמֻם (Kakmum) כַּלָּסֻס (Kallassu)
בדרום גִּבְלֵ סַנְגִּיר 17, 19, 20-21, 24, 26-28, 55, 57, 67-69, 73, 99, 106-108, 112, 113, 115-117, 120, 126, 127, 129, 160, 166, 167, 194, 197, 201, 205, 208, 214, 253, 254	כִּנְחָנֻם (Kinahnum)
על הפרת העליון, תל גִּרְבְּלוּס 7, 10, 13, 17, 26, 28, 61, 114, 128, 129, 203, 263-266	כִּלְחִיתֻם (Kulḥitum) כַּסָּפָה (Kasapa) כַּנִּישׁ (Kaniš) כַּפְתָּר (Kaptara) כֻּרְדָּה (Kurda)
	כַּרְכֵּמִישׁ (Karkemiš)

תל אֶרֶמֶח' שבדרום גִּבְל סַנְגִּיר, אך ראה קֶטֶר 3, 19, 23, 24, 26, 27, 67, 94, 118, 127, 128, 143, 150, 151, 154, 157, 159, 161, 166, 214 במחוז תֶּרֶק 198 בדרום מיסופוטמיה, תל אֶל אַחִימֶר 255, 256 לבנון 11, 203, 209 במחוז סִגְרֶתֶם 199, 237, 238 בדרום מיסופוטמיה, תל סַנְכֶרָה 24, 25-28, 46, 70, 103, 107, 124, 125, 131-132, 144, 163, 164, 166, 202 תל חרירי. תכופות מהלך יום מַחֲלָב 61 באֶדְמֶרֶץ 200 בין שפך הדיאלה וכות־אל־אֶמְרָה. על החידקל צפונה מִמֶּשְׁכַּנְשָׁפֶר, בהצטלבות עם הדרך בבל – דֶּר 13, 26, 131, 132, 163, 164, 166 במחוז תֶּרֶק 198 בין החבור העליון לבליח, סמוכה לְדֶר 192 על הבליח 219 במחוז סִגְרֶתֶם 199, 253 על החידקל, צפונה לשפך הדיאלה 22, 24, 25, 28 במחוז תִּלְחִים 158 השלוחה המערבית של גִּבְל סַנְגִּיר 262 ליד החבור המזרחי 17, 186 תל אבו דֹּוּרִי. על הגדה הימנית של החידקל, צפונה מניפור 13, 26,	כַּרְנֵי (Karana) כִּרֶתֶם (Kiretum) כֶּשׁ (Kiš) לַבְנָן (Labnan) לַסְקֻם (Lasqum) לָרֶס (Larsa) מֶאֲרִי (Mari) מִזְנָם (Muzunnum) מַחְנָם (Maḥanum) מַלְגָּם (Malgum) מִלְחָה (Mulḫu) מִלְחָתֶם (Malahatum) מִלְנָם (Mallanum) מִנְחָתֶן (Manuḫatan) מִנְכִּסֻם (Mankisum) מִסִּילָן (Musilan) מִרְדִּי (Murdi) מִרְדָּמָן (Mardaman) מִשְׁכַּנְשָׁפֶר (Maškan-šapir)
---	--

124, 125, 131, 132, 164	
בגבול בין מחוז מארי למחוז תֶּרֶק 18,	מִשְׁלָן (Mišlan)
198, 203, 204, 221-224, 243	
בְּאֶדְמֶרֶץ, תל בֶּרֶק 7	נֶגֶר (Nagar)
קְרִיתִין, בין תדמור לדמשק 13	נֶזַל (Nazala)
במחוז תֶּרֶק 198	נֶם (Num)
בדרום גִּבְלֵ סַנְגִּיר 113, 115, 120,	נֶמְחָ (Numḥa)
201, 202, 206, 254	
יִישׁוּב בַּמְחוּז סַנְגִּירָתָם 158, 159,	נֶחָד (Niḥadu)
199	
נַחֹר, עַל־יד רֹאס אֶל־עֵין 21, 30,	נַחֹר (Naḥur)
40, 85, 122, 134, 147, 185, 191,	
200, 222	
בַּחֲלֶק הַמְזֹרְחִי שֶׁל זִלְמָקָם 12, 28,	נַחְרִי (Niḥriya)
128, 201	
קִיּוֹנִגִּיק 10, 44, 260	נִינוּוָה (Ninuwa)
= נִינוּוָה 36, 55, 73	נִנֶּת (Ninet)
בֵּין אֲשׁוּר לַפֶּרֶץ 67	נִסָר (Nusar)
בַּמְזֹרַח הַחִידֶקֶל 10	נִרְגֻם (Nurrugum)
בַּמַּמְלַכַת יַמְחָד 61	נִרְזִיק (Narazzik)
קִרְיֵיתִין, בֵּין תַּדְמוֹר לַדְּמֶשֶׁק 213	נִשָּׁלָה (Našala)
בַּמְחוּז מֶאֱרִי 198	נִשֶּׁר (Našer)
גִּבְלֵ סַנְגִּיר 19, 118	סַגָּר (Saggar)
לִיד שַׁפַּךְ הַחֲבוּר 8, 11, 12, 14, 19,	סַגָּרָתָם (Saggaratum)
20, 29, 37, 38, 49, 54, 56, 58, 59,	
82, 83, 148, 158, 159, 187, 199,	
204, 212, 213, 216-218, 227,	
237, 239, 242, 252, 253	
מְחוּז בַּדְרוּם מֶאֱרִי, הִיא נַחֲלֶקֶת	סַחֻם (Suḥum)
לְסַחֻם עַל־יוֹנָה (בִּירְתָה חֲנַת) וּלְסַחֻם	
הַתַּחְתּוֹנָה (בִּירְתָה מֶלְחָן) 7, 11, 15,	
16, 18, 19, 21, 29, 30, 71, 93,	
122, 169, 181, 183, 184, 202,	

261, 258, 240, 238, 213	
במחוז סַהְרִיָּהם 199, 204, 206	סַהְרִיָּה (Sahriya)
עיר נמל בצפון מחוז תַּרְקָה 18, 159,	סַמָּנִים (Samanum)
198, 199, 203, 210, 212, 220-	
224, 227, 243	
בקרבת שַׁבַּת־אַנְלָל 18, 132, 149,	סֶס (Susa)
184, 185	
= סַפִּיר־אַמְנִנִּים, תל אֶדֶר 170, 171	סַפִּיר הגדולה (Sippar)
= סַפִּיר יַחְרָרִים, סַפִּיר רַבִּים (Sippar)	סַפִּיר של שֶׁמֶשׁ (Sippar ša Šamaš)
(Yahrurum, Sippar Rabûm), אֲבוֹ	
חֲבָה 25, 44, 55, 68, 69, 70, 170,	
171	
האי של סַחֲם, בִּיג'אן, 25 ק"מ במורד	סַפִּירָתִים (Sapiratum)
חֲנַת 17, 106, 202	
וֹאֲדִי חֲנֻזִּיר, וֹאֲדִי עֲמוּדָה 200	סַרֻּם (Sarûm)
בִּירְתָה אֲנֶשֶׁן 17, 18, 20, 22-26,	עִילִם (Elam)
43-45, 50, 57, 70-73, 113, 114,	
124, 125, 130-132, 144, 145,	
149, 166, 167, 170-172, 176,	
177, 188-191, 220, 228, 233, 238,	
248, 255	
במחוז מֶאֲרִי 159	פִּזְזֻרָן (Puzzuran)
עיר הגבול בין יַמְחַד וקֶטֶנֶ 11	פָּרְגָה (Parga)
במחוז פֶּרֶנֶ 67	פֶּרַתִּים (Purattum)
במחוז מֶאֲרִי 37, 52	צַבַּתִּים (Ṣubatum)
עיר גבול בין פֶּרֶנֶ וְאַנְדֶּרֶג 157	צִדְקִים (Ṣidqum)
במחוז מֶאֲרִי 14, 136, 141	צַפְרֻם (Ṣuprum)
על הַבְּלִיחַ 203, 266	צֶרְדָה (Ṣerda)
בְּאֶדְמֶרֶץ 143, 200	קַן (Qa)
עֶלֶיד הַזֶּאֵב הַתַּחְתּוֹן, הַמְּקוֹם הָרָאשִׁי	קַבְרָה (Qabra)
לַחְצִיית הַזֶּאֵב 9, 10, 22, 27	
על הָאוּרוֹנָטִס 11	קָדֶשׁ (Qadeš)
מְשַׁרִּיפָה עֶלֶיד חוּמֶץ 9-11, 13, 16,	קַטְנָה (Qatna)

17, 25, 136-139, 144, 168, 202,	
203, 205, 209, 213, 243, 258,	
259, 263, 265, 266	
במעלה החבור 16, 29, 30, 89,	קַטְטָנָן (Qaṭṭunan)
107, 125, 129, 162, 184, 194,	
199, 218, 236, 237, 244-246, 251,	
252, 255, 261, 262	
תל אֶרְמַח' שבדרום גִּבְלֵ סַנְגִּיר,	קַטְרָר (Qaṭṭara)
ראה פֶּרֶנֶ 3, 19, 23, 24, 127-129,	
159, 161, 166, 167	
בדרום סַחַם 202	קָצַ (Qaša)
בְּאֶדְמֶרֶץ סַמוּךְ לַצִּיגָאר בִּזְאֵר 13,	קִרְדַּחַת (Qirdaḥat)
200, 222	
במחוז סַגְרָתִם 199	רִבָּן (Rubban)
	רִזְמֵ שֶׁל יַמְתַּבַּל
מדרום-מזרח לגִּבְלֵ סַנְגִּיר 24, 128,	(Razama ša Yamutbal)
166, 167, 201	
מצפון לגִּבְלֵ סַנְגִּיר 21-23, 126, 129,	רִזְמֵ שֶׁל יֶסֶן (Razama ša Yussan)
166-168	
במחוז תֶּרֶק 198	רַסִּיִם (Rasayum)
בדרום סַחַם 9, 10, 19, 170, 172,	רַפִּיקִים (Rapiqum)
202, 261, 262	
בְּאֶדְמֶרֶץ 200	רַצֻּם (Rašum)
אולי בְּאֶדְמֶרֶץ 200	רַצֻּם שֶׁ יַמְתַּבַּל (Rašum ša Yamutbal)
במחוז תֶּרֶק 198	רַקֻּם (Raqqum)
בְּאֶדְמֶרֶץ 193	רַתַּצְפַּתִּים (Rataspatum)
במחוז מארי 198	שַׁאצְרָתִים (Ša-iṣuratim)
במובנו המצומצם האזור שבין	שִׁבְרָתִים (Šubartum)
החידקל לואדי אֶרֶד; במובן רחב	
יותר האזור כולל את דרום וצפון	
גִּבְלֵ סַנְגִּיר, אֶדְמֶרֶץ וזִלְמָקִים 19,	
107-109, 111, 152	
תל לִילָן ראה שַׁחַנֵּ 7, 12-14, 16,	שַׁבַּת־אֶנְלִל (Šubat-Enlil)

17, 19-21, 23, 24, 26, 27, 29, 115, 116, 127, 132, 133, 149, 153, 167, 200, 245, 246 סמוכה למוצא הבליח 11-13, 29, 201, 205, 219, 259 בזלמקם 12, 52, 128, 140, 161, 200, 201, 230 במחוז מארי 198 במערב אדמרץ 18, 159, 192 בפרס 2, 22 תל לילן ראה שבת-אנלל 7, 121, 149 במזרח אדמרץ 119, 120 במחוז מארי 15 במחוז מארי 38, 159 במחוז תרקן 122, 198 בירת אחזם, על הזאב הקטן 10, 123 במחוז תרקן 198 במזרח החידקל 155, 156 במרחק יום משבת-אנלל 12, 132, 133, 149, 153, 253, 254 בצפון ממלכת אשנכם 28, 133, 192, 200 באדמרץ 132, 133, 200 = שן (Šuna), באדמרץ, במרחק יום הליכה מערבה משבת-אנלל 200 באדמרץ המערבית 200 מול הלבנון 11 = שרזום (Šuruzum), בתחום ההשפעה של אלנצר 23 תל שמשרה, ששכנה במעלה נהר	שַׁבַּת־שֶׁמֶשׁ (Šubat-Šamaš) שֹׁד (Šuda) שֹׁדֶדֶם (Šadudum) שֹׁדֻחֻם (Šuduḫum) שושן שֶׁחַנָּה (Šeḫna) שֶׁחַפֵּד (Šuḫpad) שֶׁחֻרֻם (Šeḫrum) שֶׁכָּ (Šakka) שֶׁכֻּנֻם (Šakunnum) שֶׁכְּשֻׁבִּים, שֶׁכְּשֻׁמִּים (Šikšabbum, Šikšambum) שֶׁלַבְתֻם (Šalabtum) שֶׁמֻרֻם (Šimurrum) שֶׁן שֶׁנַח (Šinah) שֶׁנֻחֻם (Šunḫum) שֶׁנֻם (Šunum) שֶׁנֻמֻם (Šinamum) שֶׁרִיוֹן (Saren) שֶׁרֻשֻׁם (Šurušum) שֶׁשָּׂרָה (Šušarra)
--	---

הַזֶּאב־הַקָּטָן עַל גִּדְתּוֹ הַיִּמְנִית, 160
 ק"מ מִצְפוֹן־מִזְרָח לַעִיר אֲשׁוּר בַּפֶּתַח
 שֶׁל עֶמֶק רֶאנִיָּה, לְרִגְלֵי הַרִי הַזָּרוּס,
 בִּירַת אֶרֶץ אֲתָם 123, 135, 136,
 168

בַּגְּדָה הַמְּעֵרְבִית שֶׁל הַחִידְקָל, בֵּין
 מִנְכָּסָם לַאֲשׁוּר 16, 25, 27, 146
 עַל הַגְּדָה הַשְּׁמַאֲלִית שֶׁל הַחִידְקָל
 הָעֶלְיוֹן 12, 28
 בְּאֶדְמֶרֶץ 132, 200
 213

בְּאֶדְמֶרֶץ 134
 בַּמַּמְלָכָה יִמְחָד 61
 בַּמַּמְלָכָה יִמְחָד 61
 בַּצִּפּוֹן מַחוּז קֶטְנָן 142, 143
 מֵהַלֵּךְ יוֹם בַּמַּעֲלָה הַפְּרַת מֵאֶמֶר,
 אֶל־קֶטֶר 12

בִּירַת יִפְטָרָם, בַּצִּפּוֹן מִקּוּרֹת הַחֲבוּר,
 רֹאס אֶל־עֵין 24, 134, 149, 158,
 200, 208, 222
 הָאִי בַחֲרִין 2

בַּתְּחוּם הַשְּׁפַעַת שָׁן 253, 254
 בַּמְּעֵרָב אֶדְמֶרֶץ 18, 144
 אֶל־עֶשְׂאָרָה מִצְפוֹן לַמְּאֲרִי 9, 14,
 16, 18, 20, 37, 38, 43, 46, 49,
 55, 58, 60, 61, 74, 77, 78, 80,
 83, 136, 159, 198, 199, 203, 204,
 221-227, 230-235, 239, 242-244,
 249-252

תַּל בִּיעָה שֶׁלִּיד שַׁפֵּךְ הַבְּלִיחַ 9,
 11-14, 16, 29, 30, 37, 38, 41,
 48-50, 56, 58, 73, 82-84, 201,
 203, 211, 212, 216, 218, 236,
 260, 261, 266

שִׁתְּלִים (Šitullum)

תִּגְנָנִים (Tigunanim)

תָּדֻם (Tadum)

תַּדְמוּר (Tadmer)

תֹּכֶם (Tawakum)

תֹּרַמְבִּי (Tawarambi)

תִּחֻל (Tuhul)

תֶּחְרָנִים (Tehranum)

תִּלְאֲבָנִים (Till-abnim)

תַּלְחִיָּים (Talhayum)

תִּלְמִן (Tilmun)

תַּפְּשֻׁם (Tappišum)

תַּרְמָנִי (Tarmanni)

תֶּרְקָה (Terqa)

תַּתֻּל (Tuttul)

שבט של החנם 196, 202, 206	אַבְלָח (Ibalaḥum)
שבט של החנם 196	אַבְנֶכָר (Abi-nakar)
שבט של הסתם 197	אַלְמֻת (Almutu)
שבט של בְּנִימָנַן 197-199, 203, 206, 227, 259	אַמְנָנִם (Amnanum)
שבט של החנם 196, 206, 209	אַמֻּרִם (Amurrum)
שבט של בְּנִימָנַן 196-198, 203-205, 207, 208, 210, 215, 218, 219, 223, 224, 227, 228, 230, 244, 259	אַפְרָפִים (או: אַפְרָפַח) (Urapum, Urapih)
שבט של החנם 196	אַרְסָּ (Ersa)
שבט של החנם 196, 238, 257	אַשְׁרֻגַּיִם (Ašarugayum)
שבט של הסתם 197	בִּלְאֵל (Buli-Ila)
איגוד שבטים אמורי 7, 11, 12, 15-21, 44, 45, 49, 56, 57, 59, 76, 77, 83, 105-107, 129, 143, 148, 158-161, 167, 168, 196-212, 214-223, 225-228, 230, 232-234, 241-244, 247-249, 258-261, 263-265	בְּנִימָנַן (Bini-Yamina)
שבט אמורי 45, 76, 77, 112, 131, 158, 159, 161, 192, 193, 196-201, 238, 258-260	בְּנִסְמָאֵל (Bini-Sim'al)
שבט של הסתם 197, 202, 240	בַּרְחָלָנִם (Barḥalanum)
תת-שבט של יִרְחָם 198	בֵּת-בַּחֲלָן (Bit-Baḥilan)
יחידה שבטית 198	בֵּת-אַוִּין (Bit-Awin)
1. איגוד שבטים 7, 11, 13, 14, 16, 29, 88, 89, 106, 107, 120, 127, 152, 161, 167, 168, 174	חָנֻם (Hanum)

178-180, 183, 184, 187-190, 192,

193, 196-203, 206-211, 220,

222-224, 227, 231, 234-248,

250-262

2. שם תואר כללי לנוודים-למחצה

106, 107, 196, 197, 203, 212,

215, 219, 220, 224, 225, 227,

258

שבט אמורי 10, 155, 156, 202

שבט של החנם 196, 206, 257

שבט של הסתם 197

שבט אמורי 211

= יחר, יחרר (Yahurra, Yahrur),

שבט של בנימן 158, 179, 197,

201-204, 215, 223, 225, 226,

228, 244, 259, 266

שבט של החנם 196, 206

יֵאלָנִם (Ya'ilanum)

יָבֵס (או: יָבֵס, יָבֵס) (Yabasu)

יַחְמָם (Yahmamu)

יַחְפָּל (Yahapal)

יַחְרָרִים (Yahrurum)

יַכָּלִית (Yakallit)

יַמְחָמִם (או: יַמְחָמִם)

שבט של החנם 196, 199, 202, 231, (Yamahammum, Yumammum)

232, 234, 255

שבט אמורי 106, 196, 197, 199,

200, 201, 214, 224, 225

שבט של החנם 196, 206

שבט של בנימן 143, 197-200,

202-205, 208, 215, 218, 225,

227-229, 243, 259

שבט של החנם 196

שבט של החנם 196

שבט חורי 168, 169

שבט של הסתם 197

שבט של החנם 196

שבט של החנם 196, 199

שבט של החנם 196, 202, 206

יַמְתַּבַּל (Yamutbal)

יָרָאִם (Yar'um)

יָרִיחִם (Yarihūm)

כָּזוּ (או: קָזוּ) (Kazu, Qasū)

כִּיְחִיבְרוּ-אֵלָּא (Kihibru-Ila)

לָלִם (Lullum)

מַחְלִיזַיָּו (Meḥalizayu)

מַנַּפְסוּ (Mannapsu)

נִיחָד (Niḥad)

נַחְאֲנִם (Naḥanum)

מַחֵם 36, 88	אֶאֱמַדְמִיק (Ea-mudammiq)
מַחֵם 36	אֶאֱמַצִּי (Ea-maši)
אִישׁ מַאֲרִי שִׁישֵׁב בִּימַחַד 65	אֶבְחָלִים (Abu-ḥalim)
אֶפְלִים 36, 41, 65, 66	אֶבִּי (Abiya)
מֶלֶךְ אֲשַׁלֵּךְ 18, 19, 21, 23, 28, 134, 140, 141, 149, 159, 188, 189, 190, 191, 193	אֶבְלַאֲדוּ (Ibal-Addu)
1. מֶלֶךְ אֲשַׁלֵּךְ 147	אֶבְלַאֵל (Ibal-El)
2. מָרַחֵם 184, 185, 188-190, 192, 193, 209, 238, 239, 253	
1. מָרַחֵם 57, 149, 166, 167, 209, 261	אֶבְלַפְּאֵל (Ibal-pi-El)
2. מִמְּפַקְדֵי חֵיל הַמְּשֻׁלַּח שֶׁל מַאֲרִי לְבָבֶל 105, 255, 256	
מֶלֶךְ אֲשַׁנֵּנִי 12, 13, 16, 17, 20, 25, 95, 106, 107, 144, 146, 163, 180, 182-184	אֶבְלַפְּאֵל ב' (Ibal-pi-El II)
שְׁלִיחַ זְמַרְלִים לְבָבֶל 173-175	אֶבְמֶכֶן (Abumekin)
אֶפּוֹנִים 9	אֶבְנַאֲדוּ (Ibni-Addu)
מֶלֶךְ, כְּנִרְאָה, עַל אַחַת מִשְׁלוֹשׁ עָרֵי הַבִּירָה הָאֵלֶּה: נַחֲרִי, שַׁדִּי אוֹ חֶרֶן 128, 186	אֶבְסַמָּר (Abi-Samar)
מִמְּנַהֲיֵי הַסֵּתֶם 205	אֶבְסָר (Abi-sare)
אִישׁ מַאֲרִי שִׁישֵׁב בִּימַחַד 64, 75	אֶבְשַׁדִּי (Abi-šadi)
אֶפּוֹנִים 13, 219, 244	אֶדְבַּנִּי (Addu-bani)
אִמּוֹ שֶׁל זְמַרְלִים 15, 80, 81, 120, 213	אֶדְדִּיר (Addu-duri)
מִפְקֵד חֵיל הַמְּצַב שֶׁל מַאֲרִי בַּכְּרִנִּי 94	אֶדִּי־יָתֻם (Iddiyatum)
מֶלֶךְ בְּרִנְדָּם 19, 24, 145-148, 187, 202	אֶדְלִשֵּׁנִי (Adal-šenni)

מלך חֲנֻזַּת 158	אַדְנַאֲד (Aduna-Addu)
מַחֶם 36	אַדְנִכְבִּי (Iddin-Kubi)
מלך בְּרִנְדָּם 24	אַדְפַּחַח (Edip-huh)
אֲפוֹנִים 11, 236	אַוּלִי (Awiliya)
אִישׁ אֲשַׁנֵּנ 106	אַזִּרֻם (Azirum)
אֲפוֹנִים 9	אַחִיִּי (Ahi-yaya)
כוהן גדול של האלה אַנְנַתָּם 76, 77,	אַחֻם (Ahum)
81	
מַחַתָּם 36	אַחַתָּם (Ahatum)
מלך אֲבַתָּם 203	אַיִלֻם (Ayalum)
אִישׁ אֲדַמְרִץ 121, 122	אַכִּנְאֻמֶּר (Akin-Amar)
חָנָם, אִישׁ קִטָּנָן 244	אַכִּנְאֻרֻבָּם (Akin-urubam)
אֲפוֹנִים 9, 136	אַכְפִּי (Ikuppiya)
מושל שַׁבַּת־שֶׁמֶשׁ 219	אַכְשֻׁד־אַפְּשֻׁ (Ikšud-appašu)
לא ידוע היכן מלך 186	אַכְשֻׁד־לֶשֶׁמֶשׁ (Ikšud-la-šemešu)
מלך כְּדָח 132, 133	אַלְאֲד (Ili-Addu)
ממנהיגי הַסֵּתָם 205	אַלְאֶפַח (Ili-epuh)
מלך שָׁן 132, 133, 153	אַלְאֶשְׁתֶּר (Ili-Ištar)
אַסָּנָם 36, 75, 76	אַלְחֻזַּנִּי (Ili-ḥaznaya)
אֲבִי סַמְסַאֲד 6, 7, 141, 142	אַלְכַּבְּכַבִּי (Ila-kabkabu)
טען לכתר אֲשַׁלֵּכ 26, 185	אַלְסֻם (Ili-Sumu)
אַפְלָם 36, 63, 64	אַלְפָּן (Alpan)
1. מושל קִטָּנָן 194	אַלְשֻׁנַצֵּר (Ilšu-našir)
2. מנחש 66	
אֲפוֹנִים 9	אַלְתִּלַּת (Ili-tillati)
נציגו של סַמְסַאֲד 136	אַמְדַּאֲד (Imdi-Addu)
מלך קִטָּנָן 144, 263, 265, 266	אַמְדַּפְּאֵל (Amud-pi-El)
מלך שַׁדְחָם 159	אַמְדַּפְּאֵל (Amud-pa-El)
אַפְלָם 36	אַנְבַּנִּי (Innibana)
מנחש 66	אַנְבַּשְׁמֶשׁ (Inib-Šamaš)
בת זְמַרְלָם ואשת אֲבִלְאֲד מלך אֲשַׁלֵּכ	אַנְבַּשֶּׁר (Inib-šarri)
19	
בת יַחְדַּנְלָם, כוהנת גדולה לֶאֱדִי 47,	אַנְבַּשִּׁנָּה (Inibšina)

86, 84, 60, 59, 57	
בת זמרלם אשת אתמרם 179	אִנְבַּתִּים (Inbatum)
מלך הקת (= הגת) 123, 136	אִנְדֻּשֶׁ (Endušše)
מושל שתלם 146	אִנְחִלְבִּי (Anih-libbi)
מחתם 36	אִנְתַּבְנִי (Annu-tabni)
מלך כחת 24	אִסְדִּלִּים (Asdi-Lim)
מלך תלחים 24	אִסְדִּנְחִים (Asdi-nehim)
מלך חרן 26, 243, 244	אִסְדִּתְכִּים (Asdi-takim)
1. אפונים 10, 155	אִסְקֻדֻּם (Asqudum)
2. מנחש 17, 224, 243, 253	
מלך פרנ וקטר 16, 23, 24, 26, 27,	אִסְקֻר־אֲדֻ (Asqur-Addu)
67, 116, 118, 143, 150, 151, 154,	
157, 159, 160, 214	
מלך כרכמיש 17, 114, 263-266	אִפְלַחַנְדִּי (Aplahanda)
איש אשנכם 192	אִפִּלְסִין (Apil-Sin)
מלך מלגם 26, 163, 164, 166	אִפִּק־אִשְׁתֵּר (Ipiq-Ištar)
אפלם 36, 80	אִשִּׁי־אֲחֻ (Iši-Ahu)
מנהיג משבט בנימין 205, 218, 227,	אִשִּׁי־קֶטֶר (Iši-Qatar)
228	
שגריר זמרלם בכרד 113	אִקְבָּאֲחֻם (Aqba-Ahum)
מנחש, גיסו של אסקראד 151	אִקְבָּחַמֻּ (Aqba-Hammu)
מחם 45	אִרְגַּמִּל (Ir-ra-gamil)
= אריוך, לא ידוע היכן מלך 151	אִרְיֻךְ (Arriyuk)
מחם 36	אִרְמַלִּךְ (Ir-ra-Malik)
שר של חמורבי מלך בבל 145	אִרְנַדִּי (Ir-ra-nada)
סגגם של דבש 159	אִרְנֻם (Uranum)
בת זמרלם, כוהנת נדתם 68, 69	אִרְשִׁתִּי־אֵי (Erišti-Aya)
איש אדמרץ 147	אִרִּתְפִּכִּי (Ari-tupki)
מלך קטן 9-11, 13, 137, 138	אִשְׁחֻאֲדֻ (Išhi-Addu)
1. אפלם 36	אִשְׁחֻדַּגִּן (Išhi-Dagan)
2. שליח זמרלם לבבל ולאשנן 170,	
180, 181, 233	
נכבד מאזור דרום ג'בל סנג'ר 112	אִשְׁחֻמַּדַּר (Išhi-Madar)

מלך אֲשַׁנֶּכֶם 24, 26, 188-192	אֲשַׁמְאֲדֻ (Išme-Addu)
מֶרְחָם או המשנה לִמְרָחָם אֲבִלְפָאֵל	אֲשַׁמַּד (Ašmad)
88, 89, 243, 261, 262	
בן סַמְסַאֲדֻ, מלך באֲפִלְתָם 8, 10-14,	אֲשַׁמְדַּגֵּן (Išme-Dagan)
16, 19, 21, 22, 24-29, 37, 44, 50,	
54, 67, 68, 70, 71, 103, 105, 116,	
118, 126, 138-140, 143, 146,	
150, 154, 155, 211, 247, 261,	
262	
שר צבא יִסְמַחְאֲדֻ 222, 248	אֲשַׁרְלִים (Išar-Lim)
אֲפוּנִים 9	אֲשַׁרְאֲמִיתֻ (Aššur-imitti)
אֲפוּנִים 10, 123, 136, 155, 168,	אֲשַׁרְמַלִּיךְ (Aššur-Malik)
258, 259	
מלך כֶּרֶד 112, 113	אֲשַׁתְמַרְאֲדֻ (Aštamar-Addu)
מלך כַּחַת 24	אַתֹּ (Atta)
סופר 53, 67	אַתְכָם (Utu-Kam)
איש מארי 118	אַתְלַפְשַׁמַּשׁ (Etel-pi-Šamaš)
1. מלך אַנְדַּרְג וְאַלְחַד 19, 23, 24,	אַתְמַרִּים (Atamrum)
26-27, 67, 68, 70, 74, 107, 108,	
113, 116-120, 129, 143, 149,	
154, 157, 163, 165-168, 179,	
188-190	
2. אֲפִלִּים 36, 67, 69	
מושל מארי ואחר־כך נציב זְמַרְלִים	אַתְרַאסְדֻ (Itur-Asdu)
בנחור 21, 40, 85, 108, 109, 110,	
144, 185, 191	
אחות זְמַרְלִים 203	אַתְרַכַּתִּים (Atrakatum)
איש כֶּרֶד 194	בַּזִּלִּים (Bazilum)
מפקד צבא 254, 256, 257	בַּחְדִּאֲדֻ (Baḥdi-Addu)
מושל מארי 40, 54, 76, 150, 152,	בַּחְדִּלִּים (Baḥdi-Lim)
246, 248-251, 257	
מפקד צבא 257	בִּיחִירִים (Biḥirum)
ממנהיגי הַסַּתִּים 205	בִּלִּים (Ballum)

פְּקִיד מֵאֲרִי בִכְרִנִּי 154	בֶּלְשֻׁן (Belšunu)
בֵּת אֲשַׁחְאֵד מֶלֶךְ אֲשַׁחְאֵד וְאִשְׁתִּי	בֶּלְתֻּם (Beltum)
יִסְמַחְאֵד 9, 10, 136, 138	
מֶלֶךְ כְּרִד 20, 68, 108, 120, 128,	בִּנְאִשְׁתָּר (Bina-Ištar) אִו:
214, 194, 160, 129	בִּנְאִשְׁתָּר (Bunu-Ištar)
מוֹשֵׁל תֶּרֶק 83	בִּנֻם (Binum)
1. מְרַחֵם 158	בִּנֻם (Bannum)
2. רֹאשׁ הַשְּׂרִים שֶׁל זְמַרְלִם 221,	
222	
מִמְנַהֲיִי הַסֵּתִם 205	גִּזְזָנִם (Gazizanum)
מִמְנַהֲיִי הַסֵּתִם 205	גִּלְדֻ (Guladu)
אִשְׁתִּי יִרְמַלִם 45, 51, 62-64	גַּשֶּׁר (Gašera)
אִישׁ מֵאֲרִי 81	דָּגַנְמַלִּךְ (Dagan-Malik)
מֶלֶךְ הַרְבֵּם וְהַעִיר אֶבְתָּם 15, 103,	דָּדִיחֻדֻן (Dadi-ḥadun)
104, 148, 203, 204, 216, 218,	
241	
בֶּן שִׁבְטִי יִמְחַמֵּם 232	דָּדִי (Dadiya)
מוֹחִיתָר מִשִּׁבְטִי יִמְחַמֵּם 255	דָּדִלִם (Dadi-Lim)
מֶלֶךְ אֲשַׁנֵּן 9, 10, 12, 105, 182-	דָּדֻשׁ (Daduša)
184	
יִיתְכֵן שֶׁהִיָּה בְנוֹ שֶׁל אֶבְלַפְאֵל ב' מֶלֶךְ	דֻּחְשֻׁם (Duḥšum)
אֲשַׁנֵּן 182-184	
אִשְׁתִּי יִסְמַחְאֵד, אִשְׁתִּי זְמַרְלִם 10, 16,	דַּמְחֻרָצִי (Dam-ḥuraši)
136	
פְּקִיד בְּכִיר שֶׁל זְמַרְלִם 263-266	דָּרִישְׁלִבֹּר (Dariš-libur)
מֶלֶךְ עִיר בַּמִּזְרַח הַחִידִקֵּל 135	וֶנֶן (Wanni)
רֹאשׁ הַנִּגְנִים שֶׁל זְמַרְלִם 62, 153	וֶרְדָּאִלִּשׁ (Warad-ilišu)
מֶלֶךְ אֲנִדְרִג 143, 179	וֶרְדִּסֵּן (Warad-Sin)
שְׁלִיחַ סַמְסָאֵד 123	וֶרְדִּשְׂרִים (Warad-šarrim)
מֶלֶךְ דֹּר 26, 163	וֶרָסָא (Warassa)
מֶלֶךְ אֶפֶם 19, 20	זֻזֻ (Zuzu)
אֶחָד מִמַּלְכֵי הַתִּרְכָּם 27, 107-109,	זִזִּי (Zaziya)

139, 129-127	
בן שבט יִמְחָמָם, תושב אֲמָתָם במחוז מארי 232	זִזְנֻם (Zazunum)
איש מארי שישב בימחד 64	זִחָן (Zuḥan)
איש מארי שישב בימחד 64	זִחְתָּנִים (Zu-ḥadnim)
שליח מארי בבבל 172	זִיְתָם (Ziyatum)
איש כֶּרֶד 194	זִכְרֵאֲדֻ (Zikri-Addu)
מושל קֶטְנָן 87, 126, 236	זִכְרֵחָמָה (Zakira-Hammu)
מושל קֶטְנָן 87, 107, 246, 261	זִמְרֵאֲדֻ (Zimri-Addu)
מלך זֶר 128, 152	זִמְרִיָּה (Zimriya)
מלך מארי. תכופות	זִמְרִי־לִים (Zimri-Lim)
ממנהיגי הֶרֶבִים 201, 203	זִמְרָן (Zimran)
מנהיג משבט הֶרֶבִים 203, 236	זִמְרָנִים (Zimranum)
פקיד של אֲתִמְרָם 165	זִמְרִי־סָמָס (Zimri-Samas)
ממנהיגי הֶסְתָּם 205	זִנָּם (Zannum)
איש אֶשְׁנָן 181	זִרְקֻם (Zariqum)
שליח זִמְרָלִים לדרום גִּבְלֵ סַנְגִּיר 73,	חַבְד־מַלְיָךְ (Ḥabdu-Malik)
117, 116	
מִחְתָּם 36, 76, 77	חַבָּתָם (Ḥubatum)
ממנהיגי הֶסְתָּם 205	חַדְדָּם (Ḥadidum)
אבי זִמְרָלִים 15, 16, 80, 186, 213	חַדְנֵאֲדֻ (Ḥadni-Addu)
מלך אֶשְׁנָנִים 187	חַדְנֵלִים (Ḥadni-Lim)
מלך קֶטֶר וּכְרִנָּה 19, 23, 24, 26, 127,	חַדְנֻרָבִי (Ḥadnu-rabi)
128, 160-162, 166, 167	
בת זִמְרָלִים שנישאה לִסְבַּכְנֵאֲדֻ מלך	חַזָּלָה (Ḥazala)
שֶׁד שְׁבִזְלִמָּה 21, 140	
מלך חִזְכָּנִים 120	חִזִּירִי (Ḥuziri)
פקיד של אֲתִמְרָם מלך אַנְדִּירָג 157	חִטְפָּנִים (Ḥiṭipānum)
מלך אֶפֶס שְׁבִירְתָּה שְׁבֶת־אֶנְלִל 20	חֵיָאָבִים (Ḥaya-Abum)
1. אֶפֶסִים 8	חֵיָמַלְיָךְ (Ḥaya-Malik)
2. פקיד של בְּנֵאֲשֶׁתֶר מלך כֶּרֶד	
111-108	
מלך אֶלְנֶצֶר 17, 19-22, 115, 116,	חֵיָסֻמָּה (Ḥaya-sumu)

119-123, 129, 132, 133, 149,

254

ממנהיגי החנם 120, 152, 161, 253

אחות זמרלם 149

מלך אלחד 27

מלך אפרם 199, 204, 208, 210,

218-220, 223, 224, 227-231

מוח'תר של טבתם 241

שר צבא אנדרג ואחר-כך מלך אנדרג

27, 28, 69

1. מלך בבל 9, 15, 17-22, 24-29,

41, 46, 48, 49, 70, 73-75, 95, 102,

103, 105, 107-111, 113, 114,

124-126, 130-132, 144, 148,

152, 154, 163, 165, 169-178,

186, 214, 217, 233, 255-257

2. מלך ימחד 23, 61-63, 153,

217

3. מלך פרד 21, 24, 26-28, 67-69,

115-119, 126, 166, 167, 205,

208, 253, 254

4. מלך אשנכם 186

סגגם של דר שבצפון הבליח 198,

243, 244

מושל יבלי בימי סמסאד 240

מלך אור 22

ממנהיגי הסתם 205, 213

ממלכי בנימן 203, 243, 244, 263,

266, 267

מוח'תר משבט ימחמם 231, 232

שר בבלי 124, 125, 256

אפונים 14, 146

מלך מארי 5, 6, 141, 142, 170,

חלחדן (Hali-hadun)

חלייתם (Haliyatum)

חללם (Hulalum)

חמאשתמר (Hammi-ištamar)

חמאתר (Hammu-etar)

חמדִי (Himdiya)

חמורבי (Hammu-rabi)

חמן (Hamman)

חמנם (Hammanum)

חמתבל (Hamitibal)

חמתל (Hammi-tilu)

חרדם (Hardum)

חתק (Hatiku)

טבאלמתם (Tab-eli-matim)

טבצלִאֶשֶׁר (Tab-šilli-Aššur)

יגדלם (Yagid-Lim)

187, 171	
ממלכי בְּנִימֵן ומלך מֶשֶׁלֶן 18, 19,	יַגְגִּיחַ-אַדּוּ (Yaggiḥ-Addu)
129, 203-205, 208, 230, 243,	
244, 263-266	
רועה צאן של אֶרֶיך 151	יַדַּחַתָּנֻם (Yadahatanum)
מלך תַּלְחִים 24, 134, 135, 149	יָוֵאל (Yawi-Ila)
1. מלך מארי 5-8, 10, 15, 16, 20,	יַחְדֻּנְלִים (Yahdun-Lim)
43, 45, 51, 57, 65, 66, 78, 81,	
84-85, 112, 113, 128, 141, 143,	
158, 170, 178, 179, 180, 182,	
187, 198, 203, 210-213, 223	
2. ממנהיגי יַחְרָם 205, 215	
לא ידוע היכן מלך 18	יַחְנִי (Yahniya)
לא ידוע היכן מלך 18	יַכֻּנְ-אַמָּרִי (Yakun-Amari)
אחד משני מפקדי חיל המצב של	יַמְשֻּׁם (Yamšum)
מארי בַּלְנַצֵּר 94	
מלך אַבְּאֵל 22	יַמְרַצָּאֵל (Yamraṣ-El)
מפקד חיל המצב של אֶשְׁנֹן	יַנְחֻסְמָר (Yanuh-Samar)
בשַׁבַּת־אַנְלֵל 19, 24, 167	
שליח זְמַרְלִים לַבְּבֵל 170, 171, 233	יַנְשִׁיב־אַדּוּ (Yanšib-Addu)
1. פקיד בכיר 227, 229, 230	יַנְשִׁיב־דַּגָּן (Yanšib-Dagan)
2. תושב סִגְרָתִם 187	
מפקד צבא 22	יַנְשִׁיבֻם (Yanšibum)
מפקד צבא במארי 246	יַנְתִּנְ-אַרַּח (Yantin-Erah)
אחד משרי הצבא של זְמַרְלִים 127,	יַסִּדֵּגֵן (Yassi-Dagan)
152, 248, 249	
איש מארי 248, 249,	יַסִּדֵּגֵן (Yasu-Dagan)
מפקד חיל המצב של מארי בַּאֲנִדְרֵג	יַסִּמְאֵל (Yasim-El)
ושליח זְמַרְלִים לַבְּבֵל 53, 67, 94,	
118, 119, 131, 139, 154, 157	
מפקד צבא 22	יַסִּמְדֵּגֵן (Yasim-Dagan)
1. בן סַמְסָאֵד, מלך מארי 1, 3-6,	יַסִּמְחַאֵד (Yasmah-Addu)
8-18, 29-31, 34, 35, 52, 83, 84,	

123, 136-138, 141, 142, 146,
155, 168, 199-214, 219, 222,
231, 234-236, 240, 244, 245,
247, 258, 259, 265

2. מלך הירחם 199, 204, 205, 208,
218, 225, 227, 228-230

3. שר הצבא של ימחד 62

שליח זמרלם לבבל 103

נציג זמרלם במעלה הנהר 244

ממנהיגי הסתם 205

מלך אשנכם 186, 187

מושל סגרתם 53, 54, 82, 83, 187,

216-218, 237, 239, 242

מלך חנוזת 26, 115

1. מלך פחת 16

2. נציג זמרלם בבבל 70, 124, 125,

130, 144, 163-166

3. מפקד צבא 245, 258, 260

1. מלך ימחד 12, 14, 17, 18, 22,

23, 25, 61, 103, 104, 114, 124,

144, 146, 147, 173, 174, 202,

203, 213, 243, 263-266

2. מלך יחררם 204, 225, 226

מלך אחזם 155, 156

מושל תתל 235, 236

סוחר 148

מלך כרכמיש 26, 28, 114

שליח זמרלם לירמלם מלך חלב 146,

147

מושל קטנן 218, 255

מלך שדחם 18, 192

פקיד בכיר בכרנ 154, 155

1. שליח של מארי 175

יסמחם (Yasim-Hammu)

יסמחר (Yasim-Mahar)

יפחם (Yapahum)

יקבאד (Yaqbi-Addu)

יקמאד (Yaqqim-Addu)

ירכבאד (Yarkab-Addu)

ירמאד (Yarim-Addu)

ירמלם (Yarim-Lim)

ישבאד (Yašub-Addu)

ישבאל (Yašub-El)

יתראד (Yatar-Addu)

יתראם (Yatar-Ami)

יתרכבכב (Yatar-kabkab)

יתרם (Yatarum)

יתרמלך (Yatar-Malik)

יתרסלם (Yatar-Salim)

כאללם (Ka'alalum)

2. בן שבט יִמְחַמֵּם תושב אֲמַתֵּם

232

מלך פֶּחַת 21, 22, 24, 236

מושל תֶּרֶק 46, 60, 74, 77, 78, 86,

198, 221, 223, 226, 230-235,

244, 249, 250, 251, 252

רועה של אֶרֶיך 151

שליט עֵילִם, מלך שושן 22

מלך שֶׁשֶׁר 123, 135, 136, 155, 156,

168, 169

שליח של חמורבי איש כְּרִד 126

איש בבל 164

נציב עֵילִם בשַׁבַּת־אֶנְלִל 23

1. נביא 68, 69

2. פקיד בכיר 60

מלך חֲמֵן, משבט בְּנִי־מִנֵּי 203

מלך אֲמֹז 18

איש בבל 164

בת זְמַרְלִם שנישאה לַחֲיִסְמָה 20

1. מלך סִמְנִם וארץ אֶפְרָפִם 223,

224

2. ראש השרים של יִסְמַח־אֶדֶ 83,

137, 234, 258

3. שליח של זְמַרְלִם לבבל 175

ממלכי הַתְּרַפִּים 11

איש יִמְחַמֵּם 255

ייתכן שהיה מִדְרֵם מִבְּנִי־מִנֵּי 203-205,

215, 225, 226

נציב תַּתֶּל 82, 260

אֶפְלִם 36, 56-59

שר צבא מֶאֶשֶׁנֶּנֶ 139

אחות זְמַרְלִם שנישאה לַאֲדִלְשֶׁן

145

כַּבִּי (Kabiya)

כַּבְרִידָגֵן (Kibri-Dagan)

כַּבְשֻׁנָּתַר (Kibšunatar)

כְּדֻשְׁלֻשׁ (Kudušuluš)

כֻּוֹר (Kuwari)

כֻּזָּר (Kuzari)

כַּכַּרֻּקֻּם (Kakkarukkum)

כֻּנָּם (Kunnam)

כַּנִּסָּנִים, כַּנִּסָּן (Kanisan, -num)

כַּשֻּׁרִי־חַלָּה (Kašuri-ḥala)

כַּרִּיב־אֲדַל (Kirib-adal)

כַּכַּרֻּקֻּם (Kakarukum)

כִּרֻם (Kirum)

לֶאֱם (La'um)

לִידֵי (Lidaya)

לוֹסֻם (Lawasum)

לַחֲנִידָגֵן (Laḥun-Dagan)

לָנָסֻם (Lanasum)

לִפְחֻם (Lupahum)

לִפְתִּסֵּן (Lipit-Sin)

לִיקְתֻּם (Liqtum)

מלך אֶפְרַח 11, 12, 259	לִרְמַנְמַח (Larim-Numaḥa)
מנהל משק הארמון 64, 66, 68,	מִכְנִישֻׁם (Mukannišum)
73	
פקיד של זמרלם 159, 160	מִנְחֻם (Menihum)
מושל שֶׁחַפֵּד 119, 120	מִנְמַבְלַאשְׁתַּר (Mannum-balu-Ištar)
שליח זמרלם לִכְרַנְ 143	מִנִּירֻם (Menirum)
איש יִמְחַמֵּם תושב חֶרְתֵּם 232	מִנַּתָּנֻ (Manatanu)
איש של כּוֹר מלך שֶׁשֶׁר 169	מִסְכִּינֻם (Meskinum)
מושל סַחֵם 122, 181, 238	מִפְתֻּם (Meptûm)
איש בבל 164, 165	מִרְדֻכְמֶשֶׁלִּים (Marduk-mušallim)
פקיד של יִסְמַחְאֵד 137	מִשִּׁי (Mašiya)
הסופר הצבאי של יִסְמַחְאֵד 259	מִשֻּׁם (Mašum)
בן אֶשְׁמִדְגִּן 24, 70, 139	מִתְאַסְקֻר (Mut-Asqur)
פקיד של יִסְמַחְאֵד 259	מִתְבִּסֵּר (Mut-Bisir)
תושב מִשְׁלֵן 224	מִתְפַּנִּס (Mut-Panasi)
איש בבל 177	נַבְּמַלֵּךְ (Nabum-malik)
מלך תַּגְנָנִם 28	נַגַּתְמִישׁ (Nagatamiš)
מִחַתֵּם 36	נִוְרְתֵם (Nawirtum)
ממלכי בְּנִימֵן 203	נַחֻמִּים (Nahimum)
מלך של הֶסְתֵּם 205	נַחְמֻם (Nahmum)
אֶפּוֹנִים 13	נִמֶּרְסֵן (Nimer-Sin)
בת זמרלם שנישאה לִשְׂרִי 20	נִרְמַתֵּם (Naramtum)
שגריר זמרלם בִּימְחֵד 52, 62-66	נִרְסֵן (Nur-Sin)
מלך אִמּוֹ 149	סַבְּגִנִּי (Sabbuganni)
מלך שֶׁד 21, 26, 140, 161, 230	סַבְּכֻנַּאֲדֻ (Sibkuna-Addu)
שר הצבא של כְּרִד 194	סַגְּרַאבֻם (Saggar-Abum)
איש שבט יִמְחַמֵּם, תושב חֶרְתֵּם	סַכְּרָנֻ (Sakuranu)
232	
מפקד צבא 257	סֻלִּם (Sulum)
מושל כְּרַנְ 24	סַמְאֲדֻ (Samu-Addu)
מלך חֶלֶב 7, 10-12, 213, 236, 264,	סַמְאֶפַח (Sumu-epuh)
265	
שליח מארי בבבל 172	סַמְאֶרַח (Sumu-Erah)

ממלכי בְּנִימָנִי, ייתכן שהיה מלך אַלְמֶלֶךְ 105-107, 203, 263, 266 מלך פֶּרֶד 17, 68, 95, 106, 112, 113, 115, 205 מושל מארי 227 מושל סַגְרָתִם 148 פקיד בכיר של סַמְסַאֲדִי בשַׁבַּת־אַנְלִל 16, 115, 146 מלך מארי 5-8, 141, 142 = סַמְלֶאֶל, מלך בבל 109, 111 מלך אַבְאֶל 142, 143 1. אבי אַשְׁמֶדֶגֶן וִיסְמַחֲאֲדִי, מלך בַּשַּׁבַּת־אַנְלִל 1, 4-14, 16-19, 22, 24, 29-30, 45, 58, 61, 65, 66, 81, 105, 112, 115, 123, 128, 129, 135-138, 141-143, 146, 155, 156, 168-170, 172, 186, 203, 211, 212-214, 231, 235, 236, 244, 245, 247, 258, 259, 264, 265 2. מלך בְּנִימָנִי שִׁמְלֶךְ בַּסִּמָּנִים 199, 203, 243, 263, 264, 266 אזרח (מִשְׁכָּנִים) 149 1. ראש השרים של זְמַרְלִם 46, 56- 59, 85, 86, 148, 181, 216, 217 2. מלך אֲשַׁנֶּכֶם 18, 24, 122, 149 3. מושל תֶּרֶק 158 נציב עילם בַּשַּׁבַּת־אַנְלִל 24 מזכירו של חמורבי מלך בבל ואחר כך מושל לֶרֶס 26, 137, 145 שר בבלי 110, 124, 125, 131, 256 1. אֶפּוֹנִים 8 2. מלך בבל 109, 111, 178	סַמְדַּבִּי (Sumu-Dabi) סַמַּחֲאִלָּנִי (Simah-ilane) סַמְחַדִּי (Sumu-hadu) סַמְחַרְבִּי (Sumhu-rabi) סַמִּי או סַמִּיָּי (Samiya, Sumiya) סַמִּיָּמִם (Sumu-Yamam) סַמְלֶלִּי (Sumu-lel) סַמְלַנְסִי (Sumu-Lanasi) סַמְסַאֲדִי (Samsi-Addu) סַמְסַאֲרַח (Samsi-Erah) סַמְמֶתַר (Sammetar) סַמַּתְחַלְרִישׁ (Simat-Huluriš) סַנְאֲדִינָם (Sin-iddinam) סַנְבֶּלְאֶפְלִים (Sin-bel-aplim) סַנְמַבְלִיט (Sin-muballit)
--	---

3. אחי רמסן 131	
מושל חרן 259, 219	סנתר (Sin-tiri)
שליח של מארי 175	פזרמרדך (Puzur-Marduk)
= שפלרפך (Šeplarpak) השליט הגדול של עילם, מלך אנשן 178	צופלרחחפך (Šiwapalarḫuhpak)
מלך אשנן 27-25, 166	צלסן (Šilli-Sin)
מלך האמנן 198, 201, 204, 210, 215, 217, 218, 221, 225, 226, 242	צרחם (Šura-Ḫammu)
מפקד צבא 110, 260	קרדם (Qarradum)
פקיד של בנאשתר מלכה של כרד 110	קורדם (Qurrudum)
מלך אנדרג 16, 19-23, 27, 101, 115, 120, 121, 126-129, 149, 152, 153, 154, 160-162, 167, 200, 214	קרנלם (Qarni-Lim)
אפלם 36	קשתדגן (Qišti-Dagan)
אפלם 36, 72	קשתדרתם (Qišti-Deritum)
אפלם 36	קשתם (Qišatum)
ממנהיגי הסתם 205	רבאם (Rabium)
מחתם 36	רבתם (Ribatum)
אפונים 9	רגמנן (Rigmanum)
מלך לרס 25, 70, 107, 124, 125, 130-132, 144, 163, 164	רמסן (Rim-Sin)
אפונים 8	רששמש (Riš-Šamaš)
מחתם 36	רתם (Rutum)
איש בבל 165	שאשתר (Šu-Ištar)
מלך סס 18, 132, 133, 149, 184, 185	שברם (Šubram)
בת ירמלם ואשת זמרלם 17, 18, 48, 53, 62, 71, 72, 74, 75, 79-81, 133	שבתם (Šibtum)
מלך אשלכ 18	שדמאדל (Šadum-adal)

מלך אֲשַׁנְכָּם 26, 28, 184, 185, 253, 254	שַׁדְמִלְבָּא (Šadum-labu'a)
1. אחד משני מפקדי חיל המצב של מארי באלנצֶר 94	שַׁכְנֻם (Šaknum)
2. נציג זמרלם בנֶחֶר 122	שַׁכְרֻתֶּשֶׁב (Šukru-Teššub)
מלך אֶלְחַת 28	שֶׁלִּבֻם (Šelibum)
מחם, אֶסְנֻם 36, 54, 59, 60, 79, 86, 87	
אֶפּוֹנִים 8	שַׁלְמַאֲשֻׁר א' (Šalim-Aššur)
אביר רועים 234	שַׁמְשֻׁמֶּשֶׁלִּם (Šamaš-mušallim)
אב־בית בתֶּרֶק 58, 60	שַׁמְשֻׁנֶּצֶר (Šamaš-našir)
בת זמרלם שנישאה לחִיסֻם 17, 20, 115	שִׁמַּתֻּם (Šimatum)
ראש השרים של זמרלם או מזכירו האישי 63, 193	שִׁנְחֻרְחָל (Šu-nuhra-Halu)
שליט עילם, מלך אֲנַשֵּׁן 22	שַׁפְּלַרְפַּק (Šeplarpak) = צוֹפְלַרְחַחְפַּק (Šiwapalarḫuḫpak)
1. מלך אֶלְחַת 20	שַׁרְרֵי (Šarraya)
2. מלך רִזֻּם של יֶסֶן 21, 22, 126, 129, 167, 168	
מלך רִזֻּם של יִמְתַּבֵּל 24, 128, 166, 167	שַׁרְמַכְ(מ)כֶּלִּמַּ (Šarrum-ki(ma)-kalima)
פקיד של זמרלם 89	תֶּבִּגְרֻשׁ (Tebi-gerrišu)
מלך תֶּרְמִנִּי 18	תִּמְרִיז (Tamarzi)
מלך אֶפֶם שבירתה שֶׁבַת־אֶנְלֵל 115, 116	תִּרְמִנַּתְכִּי (Turum-natki)
מלך מֶרְדִּמֶן 17, 186	תִּשְׁאֻלְמֶ (Tiš-Ulme)
מלך עיר לא ידועה 18	תִּשְׁנַם (Tišnam)
ממנהיגי הסֶתֶם 205	... חֵן (ḥan...)

אל מי התהום המתוקים, החכמה והמגיה, ממונה על הים והדגה 71, 72	אֵא (Ea)
אל הסערה, הגשם והרעם, אל המשפט והגדת העתידות 12, 17, 23, 36, 37, 41, 42, 44, 45, 51-53, 55, 57, 63-66, 68, 69, 72, 73, 88, 99, 100, 104, 105, 156, 177, 178, 189, 210, 240, 263-266	אֵד (Addu)
אל העיר תִּרְקָן 77, 78, 223, 234, 244	אֵכְרַבְאֵל או יֵכְרַבְאֵל (I/Yakrub-El)
ראה נִרְגַּל	אֵמ, אֵמֶם
ראש הפנתיאון, אדון הגורלות 144, 145	אֵנִלִּל (Enlil)
אחד משמות אשתר 15, 36, 37, 41, 45, 49, 54, 75-77, 79-81, 86-88, 89, 211	אֵנְנִיתִּם (Annunitum)
משרתו של אֵא 71, 72	אֵסֻמֻּם (Asumum)
אל השבט האמורי יַחְפַּל 211	אֵשְׁתַּבְּאֵל (Aštabi-El)
עשתורת, אלת המלחמה, האהבה והפריזון. אלת כוכב נוגה 13, 18, 21, 22, 36, 44, 45, 55, 72, 73, 87, 95, 144, 192, 226, 261, 262	אֵשְׁתַּר (Ištar)
אל העיר מארי 8, 37, 53, 100, 101, 240, 250	אֵתֶרֶמֶר (Itur-Mer)
"בעלת הארמון", אחד משמות אשתר 36, 37, 59, 73, 81, 86, 140	בֵּלְתַּאֲכַלִּים (Belet-ekallim)
אל הפרת התיכון, אל תִּרְקָן, אל הדגן 26, 36, 41, 43-46, 49-53, 55-60, 68, 69, 73, 74, 77-79, 82-84, 86, 99, 204, 211, 220, 221, 223, 234	דַּגַּן (Dagan)

252, 250, 244	
אלת העיר דֶּר 36, 37, 45, 49-51,	דֶּרֶתֻם (Deritum)
53, 56, 58, 71, 72	
אלת העיר חַנַּ 37, 41, 52, 58, 60,	חַנַּת (Hanat)
240	
אלת היישוב חִשְׁמֵת 37, 50, 80	חִשְׁמֵתֻם (Hišamitum)
אלה מאזור מארי 22	חַת (Hatta)
אלת העיר יַבְלִי 240	יַבְלִי (Yabliya)
אל תֶּרֶק 41, 60	יַכְרֻבֶּאֱל (Yakrub-El)
האל הלאומי של בבל 37, 44, 50,	מֶרְדֻךְ (Marduk)
70, 71, 101, 131, 132	
אם האלים 37, 45, 53, 88	נִנְחֻרְסַג (Nin-ḫursagga)
אל השאול 37, 44, 53, 55, 68, 69,	נֶרְגַּל (Nergal) (= אֲמִ, אֲמֻם)
72, 73, 87, 88, 141, 142, 184	(Amum, Ami)
אל הירח 99, 175, 243	סֵן (Sin)
אל כֶּרֶד 99	שַׁגַּר (Šaggar)
אל השמש, הצדק והמשפט, והגדת	שַׁמַּשׁ (Šamaš)
העתידות 20, 37, 38, 41, 44, 45,	
53, 55, 67-69, 72, 73, 100, 101,	
131, 132, 177-179, 189, 240	
מפלצת הים 65, 66	תַּאֲמַת (Têmtum = Ti'amat)
האל הלאומי של אֶשְׁנַנ 41, 51, 55,	תִּשְׁפַּק (Tišpak)
58, 60, 107	

ARM XIV	21	249	ARM I	
51	187	50	1	128
80	239	58	3	141, 142
81	237	70+	6	247, 248
83	217, 218		24+	137, 138
84+	216, 217	ARM IV	37	244, 245
		1	42	258, 259
ARM XXII		6	60	259, 260
167	88	20	77	136
			82	245, 246
ARM XXIII		ARM V	91+	236
494	88	20	134	247
		51		
ARM XXIV		81	ARM II	
65	140		37	193
		ARM VI	40	139, 140
ARM XXV		26	44	146
142	88	28	48	250
		30	49	105
ARM XXVI		33	53	225
24	243		61	241
27	253	ARM X	71	153
62	224, 225	5	92	232, 233
111	64, 66	121	94	230
160	172, 173	140	104	242
185-bis	74, 75	157		
192	72, 73		ARM III	
194	68, 69	ARM XIII	12	223
195	80	102	14	251
196	60	103	15	235
197	57, 59,	147	19	250

100	185	384	103		60, 86
101	184, 185	385	131, 132	198	60, 86, 87
106	253, 254	389-394	116-118	199	56, 58, 59
126	237	401	143	200	76, 77
147	153	404	157	201	76
148	186	409	119, 120	202	60
155	151	410	118, 119	203	86
167	152	414	67, 68	204	84
168	129	423	154	206	82, 83
		449	170-172	208	71, 72
FM II		450	233	209	73
117	112	468	173-175	210	74
122	121, 122	469	175, 176	212	75, 76
				213	79
FM III		ARM XXVII		214	80, 81
136	255	16	194	215	82
		32	87	216	88
FM V		43	236	217	85
5	148, 149	71	126	220	78
		113	261	221	78
FM VI		162	107, 108	221-bis	77
1	83, 84			237	81
2	84	ARM XXVIII		243	85
6	186, 187	18	114	303	149
18	142	25	215, 219	305	149
		27	140	347	122, 123
FM VII		32	230	362	130, 131
1	103, 104	34	115	367	124, 125
6	266, 267	48	140	368	124, 125
7	263, 264	50	134	370	144
8	264-266	60	147	371	70, 71
38	65, 66	66	159	372	163-165
39	63, 65	95	132, 133	373	165, 166

M.8214	140	A.2226	192	40	64, 65
M.11436	56	A.2326	189		
		A.2459	122	FM VIII	
TH.		A.2560	219	31	223, 224
TH.72.8+	124	A.2601	108-110	34	240
TH.72.15	186	A.2692	243, 244	43	261
		A.2730	166-168	A	
ShA 1		A.2924	227	A.6	113, 114
1	155, 156	A.2968+	108-112	A.56	221, 222
2	156	A.2988+	146, 147	A.96	179
11	123	A.3080	71, 219,	A.230	159, 160
12	168		221	A.361	182-184
60	135	A.3158	138	A.482	144
71	136	A.3194	149, 150,	A.486+	255-258
			167	A.623+	148
AREP , p. 108+		A.3206	190, 191	A.915	238, 239
BENJ , p. 991a		A.3274	105-107	A.981	158, 159
	160, 161	A.3344	241	A.987	227, 228
		A.3354+	180, 181	A.1025	127, 128
BENJ , p. 990b		A.3838	150, 151	A.1056	193
	161	A.3960	260, 261	A.1098	158
		A.4356	181	A.1146	228-230
OBTR		A.4626	176, 177	A.1158	181
1	161, 162	A.4676	88	A.1208	161
3	161-163	A.4687	191	A.1249	87
		M		A.1895	181
		M.6435+	177	A.2028	180
		M.7421	190	A.2119	57

יצחק קלימי

ספר דברי הימים

כתיבה היסטורית ואמצעים ספרותיים

מרדכי כוגן

אסופת כתובות היסטוריות מאשור ובבל:

מאות ט'–ו' לפסה"נ

ציפורה כוכבי-רייני

למלך אדוני – מכתבי אל-עמארנה

שמואל אחיטוב

הכתב והמכתב

גרשון ברין

מחקרים בספרות הנבואה הקלסית

על אורחות החיים בתקופת המקרא אנו למדים מן המקרא ומתעודות חיצוניות. אחד המקורות הראשונים במעלה לחקר המקרא וההיסטוריה של תקופת המקרא הוא ארכיון העיר מארי, שעל הפרת התיכון, מן המאה הי"ח לפסה"נ. היום אי-אפשר לדון בנבואה המקראית, בבריתות במקרא או בחברה השבטית המתוארת במקרא בלי להיזקק לחומר העשיר המשוקע בתעודות מארי, שהן עניינו של הספר הזה. סיפורי המקרא אינם מסמכים היסטוריים, אבל הם ארוגים מחוטי מציאות לקוחים מעולמם של הסופרים העתיקים, וכמעט אין תחום מתחומי החיים שאיננו יכולים להעמיד בו את הדברים כמו שנראו 'באמת', על סמך תעודות מארי, לעומת הלבוש הספרותי שהם עוטים במקרא. על אף מרחק של יותר מאלף שנים בין סיפורי המקרא לתעודות שבארכיון מארי, מאפשרת לנו ההשוואה הזאת להיטיב להבין את שתי התרבויות העתיקות, הזורעות אור זו על זו.